

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska ladaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnice: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SLOVENE

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

Slavnostna seja Kr. akademije

V prisotnosti Nj. Vel. Kralja in Cesarja je bila v Rimu slavnostna seja Kr. italijanske akademije, na kateri so razdelili nagrade

Rim, 8. junija. AS: Ob navzočnosti Nj. Vel. Kralja in Cesarja je imela Kr. italijanska akademija slavnostno zborovanje ob podelitvi kraljevih nagrad. Ob vladarju so bili ministri za narodno vzgojo Bottai, zastopnik senata in zbornice, podtajnik stranke Barberini, rimski guverner in drugi zastopniki civilnih in vojskih oblasti. Zborovalci so bili akademiki, senatorji, nacionalni svetniki in osebnosti iz rimskega kulturnega življenja. Po pozdravu Kralju in Cesarju je predsednik Kr. italijanske akademije Eksk. Federzoni bral izbrano poročilo o delovanju najvišjega kulturnega zavoda v preteklem letu. Predsednik se je zahvalil vladarju za navzočnost pri slavnosti ter je poudaril: Ako številke lahko kaj pomenijo, povem, da je bilo 45 javnih zborovanj, 52 sestankov razredov akademij in 75 sestankov odborov. Število publikacij se je povečalo za 22 zvezkov. Med najbolj važnimi omenja spise Guglielma Marconia in predavanja o sedanjih problemih muslimanskega sveta, zakonik o albanskem uzanemem pravu, 12. zvezek poročila geološke misije v Južni Abesiniji, monografijo o kulturnih odnosih med Italijo in Hrvaško ter prvi zvezek Arthura Farinella o Portugalski. Lani je bil ob tej priliki izročen vladarju prvi zvezek slovarja italijanskega jezika. Drugi zvezek tega dela ob letu ni mogel iziti zaradi smrti uglednega filologa Giulia Bertonia, ki mu je bilo poverjeno to delo. Menda se drugi zvezek že tiska in tretji zvezek bo kmalu v tiskarni. Predsednik je omenil nato vse kulturne prireditve akademije. Za najbolj-

ša objavljena dela se podelijo nagrade. K obstoječim nagradam se pridružujejo nove, kakor na primer nagrada Arthurja Tossija, ki je odstopil polovico sprejete Mussolinijeve nagrade za leto XX. Po poročilu predsednika Federzonija so bile izročene kraljeve nagrade. Nagrada za pravne in politične znanosti je bila podeljena profesorju Bliondu Biondiju, nagrada za mineralogijo in geologijo prof. Giambattisti Piazu. Ob koncu je italijanski akademik Alfred Sciaffini predaval o latinstvu in italijanstvu na Balkanskem polotoku. Vladar se je prisrčno razgovarjal z nagrajenci in ko je odšel iz dvorane Julija Cesarja, so mu navzoči izkazali z vzkliki svojo udanost.

Kitajski je imel nasprotnik 463.000 mrtvih, v srednji Kitajski 536.000, v južni Kitajski pa 25 tisoč. Na severnem Kitajskem so Japonci ujeli 33.000 mož, v srednjih pokrajinah 10.000, v južni Kitajski pa 1000.

V južnih azijskih delih so japonski sovražniki postavili na noge sledeče vojske: v Hongkongu 15.000, na Filipinih 100.000, na Malaji 120 tisoč, v Holandski Indiji 120.000, v Burmi 150 tisoč, v celoti torej 505.000. Na Malaji so bile razpršene ena angleška, ena avstralska in dve indijski diviziji, tri indijske brigade, dve malajski, v Holandski Indiji pa dve holandski diviziji, petnajst bataljonov domačinov in ena mešana angleško-amerikanska avstralska divizija. Japonski vojni plen znaša v celoti 5763 topov, 1440 oklepnih vozil, 1589 avtomobilov, 240 letal, 11.000 strojne in 216.000 pušk.

Vojna v Vzhodni Aziji

Ameriška letalonosilka potopljena - Japonske podmornice bombardirale Sidney in Newcastle - Pregled japonskih uspehov na Kitajskem

Rim, 8. junija. AS: Po poročilih londonskega radia v Washingtonu priznavajo, da je v bitki, ki se odigrava blizu otoka Midway, severnoameriška mornarica izgubila eno letalonosilko.

Rim, 8. junija. AS: Poročilo zavezniškega glavnega stana v Avstraliji objavlja, da so zadnje noč nasprotno podmornice bombardirale Sidney in Newcastle. Newcastle je važno pristanišče, ki leži 150 km severno od Sidneya. Napad na to pristanišče je trajal 30 minut.

Singhaj, 8. junija. AS: Tiskovni odtis japonskih sil v srednji Kitajski poroča, da je bilo s padcem Tungsianga popolnoma uničenih 15 Cangkajškovih divizij.

Nanking, 8. junija. AS. Načelnik tiskovnega odtisa japonskega ekspedicijskega zbora na Kitajskem je podal naslednje podrobnosti o zavzetju Cukova. Japonci so začeli z ofenzivo po dolgotrajnih in natančnih pripravah. Borba je imela značaj uničevalne bitke. Velike sovražne skupine so bile uničene. Japonci so napredovali z izredno brzino. V šestih dneh so že prekorčili reko Tungjang ter zasedli važno strateško mesto Kinhua v provinci Ceking. Druge skupine, ki so napredovale iz Nanchanga, so po petdnevem pohodu in boju zasedle Fučov. Ti uspehi so tem pomembnejši, ker so bili doseženi v času, ko je vladalo slabo vreme med veliki nalivi in preplavljenimi rekami. Ceste so bile povsod poplavljene in neuporabne. Na koncu je povedal, da so čungkingške čete nad samimi neuspehi pobitega duha in da so izgubile zadnje upanje v kak uspeh.

Tokio, 8. junija. AS. »Niči Niči« našteva japonske zmage v prvih šestih mesecih in izjavlja, da Japonska ne bo vtaknila meča v nožnico. Ne bomo se ustavili prej, dokler Anglija in USA ne bosta dokončno premagani in dokler ne bomo ustvarili nove srečnejše dobe. Naši odnosi z Nemčijo in Italijo, ki gresta z nami vzporedno proti novemu evropskemu redu, so tesnejši, kakor kdaj koli prej. Angleži in Amerikanci bodo zaman iskali spletke, ki bi nas mogle razdružiti. Tri zavezniške veselice bodo nadaljevale borbo do skupne zmage.

Tokio, 8. junija. AS. Uradni zastopnik japonske vlade je kategorično zavrnil izjave, ki jih je dal Roosevelt na konferenci zastopnikov tiska, češ da so Japonci uporabljali na kitajskih bojiščih strupene pline. Govornik je dodal, da se Japonska ni, in se ne bo posluževala plinov v skladu z mednarodnimi konvencijami, ki jih prepovedujejo, dokler jih seveda ne bo kršil nasprotnik.

Buenos Aires, 8. junija. AS: Izvedelo se je, da so zaradi japonskih letalskih napadov na Midway in Duth Harbour vojaške oblasti zapovedale alarm na celi zahodni severnoameriški obali od Aljaske do Paname.

Tokio, 8. junija. AS: Po brzjavah poročilih z bojišča v Čekiangu so japonske čete, ki so zasedle Čučev, začele s čistanjem gorate okolice tega mesta. Istočasno so sveže divizije napadle sovražne sile, ki se na umiku upirajo.

Surabaya, 8. junija. AS: Pristanišče v Surabaji so Japonci že popravili in pred nedavnim so pripele prve japonske ladje, ki so pripeljale sladkor,

kavo, opij in petrolej. Tehnični oddelki so dvignili 30 ladij, ki so jih Angleži in Nizozemci potopili. V kratkem bo dvignjenih še 70 takih ladij.

Tokio, 8. jun. AS. Sporočilo japonskega vrhovnega poveljstva podaja sledeče podrobnosti o bojih na Kitajskem:

Kitajci imajo v severnih pokrajinah 700.000 vojakov, v sredini države 580.000, v južni Kitajski pa 250.000, torej v celoti 1.530.000. V severni

Boji na južnem odseku Madžarske čete odbile sovražne napade - Znatna sovražna skupina vedno bolj obkoljena

Hitlerjev glavni stan, 8. junija. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na južnem odseku vzhodnega bojišča so madžarske čete odbile ponovne sovražne napade.

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča se je v zaledju uspešno nadaljeval napad na obkoljeno sovražno skupino navzlic neugodnemu vremenu. Na bojišču pri Volhovu je nasprotnik ponovil nočne napade na neko močno zavarovano mestičko. Napad je bil med tridimji boji odbit in nasprotnik je utrpel velike izgube v ljudeh in gradivu.

V severni Afriki se trdi boji nadaljujejo. Izvedeni so bili ponovni uspešni letalski napadi na letalska in pomorska oporišča na Malti. Na južni angleški obali je bila z bombami poškodovana srednjevelika trgovska ladja. Pred nizozemsko obalo so se v noči

na 7. junij čistili min zapletli v boj z angleškimi hitrimimi čolni. Z več topovskimi zadetki in brez lastnih izgub so poškodovali en sovražni čoln.

Berlin, 8. junija. AS. Angleški bombniki so v noči na nedeljo izvedli napad nad nemško obalo. Kakor poročajo vojaške oblasti, so metali razdiralne in zažigalne bombe na neko mesto v severozahodni Nemčiji, kjer je nastala gmotna škoda v stanovanjskih četrtih, ki so jo povzročile predvsem zažigalne bombe. Nemška letala pa so isto noč z dobrim uspehom napadla neko mesto v jugovzhodni Angliji in so se vsa brez izgub vrnila.

Berlin, 8. junija. AS. Vojaški viri poročajo, da je na srednjem odseku vzhodnega bojišča neka nemška pehotna divizija zasedla več sovražnih postojank. Uničenih in zasedenih je bilo 16 sovražnih postojank. Pri tem je imel sovražnik krvave izgube, mnogo sovjetskih vojakov pa je bilo ujetih. Boljševiške čete, ki so zajete zadaj za tem področjem, so bile še bolj stienjene v obroč. Na tem odseku so nemške čete zasedle tudi več krajev.

Kallay na obisku pri Hitlerju Madžarski ministrski predsednik Kallay je obiskal Hitlerja v njegovem glavnem stanu — Pogovoru so prisostvovali tudi diplomatski in vojaški zastopniki

Berlin, 8. junija. AS. DNB je objavil naslednje uradno poročilo:

V soboto, 6. junija je madžarski ministrski predsednik in zunanji minister obiskal Hitlerja v njegovem glavnem stanu. Spremljali so ga armadni general vitez Vörös, svetnik madžarskega poslanstva v Berlinu Sent Miklošy, svetnik poslanstva Segedy Mačak ter Kristofor de Kallay. V Kallayevem spremstvu sta bila tudi madžarski poslanik v Berlinu Stojay ter nemški poslanik v Budimpešti von Jatzow.

Hitler je sprejel madžarskega ministrskega predsednika v svojem glavnem stanu, kjer se je z njim pogovarjal o političnem položaju. Razgovoru so prisostvovali tudi nemški zunanji minister von Ribbentrop. Razgovori so potekali v duhu tradicionalnega prijateljstva in bratstva, ki družijo obe

državi podpisnici pakta trojne zveze v skupni borbi proti boljševizmu. Na koncu političnih posvetov so Hitler, ministrski predsednik Kallay in nemški zunanji minister von Ribbentrop nadaljevali razgovore o vojaškem položaju. Tem razgovorom so prisostvovali tudi feldmaršal Keitel, general Jodl, nemški vojaški pribočnik v Budimpešti polkovnik von Pappenheim, z madžarske strani pa armadni general vitez Vörös in madžarski vojaški pribočnik v Berlinu general vitez Homlok.

V nedeljo, 7. junija je bil madžarski ministrski predsednik in zunanji minister Kallay gost nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa; oba sta imela dolge pogovore o zdaj važnih političnih vprašanjih. Tudi ta sestanek je bil poln prijateljskega duha, vladajočega v odnosjih med obema narodoma.

Ameriška vojna napoved Madžarske ne razburja

Budimpešta, 8. jun. AS. Objava vojne napovedi Združenih držav Madžarski ni med madžarski javnostjo vzbudila nobenih razburjenj. Madžarski politični krogi pravijo, da je Madžarska kot zaveznica sil osi videla v sovražnikih Italije in Nemčije zmerom tudi svoje lastne sovražnike in zato washingtonska vojna napoved prav v nobenem pogledu ne spreminja dejanskega stanja. Predsednik dolarske demokracije, piše »Magyar Orszag«, ve, da je Madžarska zvesta svojemu tisočletnemu civilizatoričnemu izročilu in se bo zato še dalje borila ob strani sil osi, dokler ne bo dosežena zmaga nad boljševizmom in njegovimi bogataško-judovskimi zavezniki.

Čatloš pri dr. Franku

Krakov, 8. junija. AS. Na povabilo generalnega guvernerja Poljske, nemškega ministra dr. Francka je prišel v Krakov slovaški vojni minister general Čatloš na kratek obisk. General Čatloš

se je udeležil prireditve tamkajšnje hitlerjevske mladine.

Turške ladje ne smejo na tuje morje

Carigrad, 8. junija. AS. Turška vlada je prepovedala vsem domačim ladijam, ki so večje od 300 ton, plovbo po tujih morjih. Takoi za to odredbo je prišla tudi nova, ki prepoveduje zunanjo plovbo tudi 300 tonskim in manjšim ladijam. Tako torej nobena turška vlada ne bo smela brez posebnega vladnega dovoljenja pluti po tujih morjih. Ta ukrep je menda v zvezi z nedavnimi potopitvami turških ladij, ki so plule v Črnem morju.

Nemška pomoč Finski

Helsinki, 8. junija. AS. Med nemško in finsko vlado je bil sklenjen sporazum, po katerem bo Nemčija izvažala na Finsko živino in meso v kozervah in po kateri se je Nemčija zavezala, da bo v bodočem poletju in bodoči zimi dobavila Finski znatne količine žita.

Il Bollettino No 738 I nuovi prigionieri e l'ingente bottino Sei velivoli nemici abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Puntate controffensive nemiche appoggiate da mezzi corazzati sono state nettamente respinte da nostre unità di fanteria che hanno preso 150 prigionieri e distrutto alcune autoblinde e camionette.

L'ingente bottino fatto a seguito della vittoriosa azione di cui ha dato notizia il bollettino di ieri comprende — oltre importanti quantità di materiale bellico — 50 cannoni e circa altrettanti pezzi anticarro: fra i prigionieri è il generale comandante della decima brigata motorizzata indiana.

Nel cielo di Acroma nostri cacciatori abbatterono sei velivoli nemici senza subir perdite. Dalle operazioni dei giorni scorsi quattro nostri aerei non sono rientrati.

Formazioni italiane e tedesche hanno nuovamente attaccato le basi aeree navali dell'isola di Malta vasti incendi sono scoppiati nella zona degli obbiettivi reiteratamente colpiti.

Nella notte scorsa l'aviazione inglese ha bombardato Cagliari. Alcuni fabbricchi del centro della città sono crollati, altri sono stati danneggiati. Si contano 12 morti e 15 feriti. Contegno della popolazione calmo e disciplinato.

Vojno poročilo št. 738 Novi ujetniki in velik plen Šest sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih oboroženih sil objavlja:

Protiofenzivni sovražni sunki, ki so jih podpirali tanki, so bili odločno odbiti od naših pehotnih enot, ki so zajele 150 ujetnikov ter uničile n-kaj oklepnih avtomobilov in tovornih avtomobilov.

Velik vojni plen zmagovite akcije, o kateri govori večrajšnje vojno poročilo, vsebuje poleg znatne količine vojnega gradiva 50 topov in skoraj toliko protitankovskih topov. Med ujetniki se nahaja tudi en general, in sicer polkovnik 10. indijske motorizirane brigade.

Na bojišču pri Acroma so naši lovci zbili 6 sovražnih letal brez lastnih izgub.

Zadnje dni se 4 naša letala niso vrnila s poletov.

Italijanska in nemška letala so znova napadla letalska oporišča na otoku Malti; na večkrat zadetih ciljih so izbruhnili obsirni požari.

Zadnje noč je angleško letalstvo bombardiralo Cagliari. Nekaj zgradb v središču mesta je bilo podrlih, druge pa so bile poškodovane. Našli so 12 mrtvih in 15 ranjenih. Zadržanje prebivalstva je bilo mirno in disciplinirano.

Rim, 8. junija. AS. Londonski radio je objavil naslednje poročilo angleškega vojnega ministrstva: Povelje, kakršnega so našli s podpisom poveljnika 4. brigade v Marmariki, ni bilo izdano od angleškega vojnega ministrstva. Ministrstvo samo pa izjavlja, da ga navzlic temu smarta s takojšnjim učinkom za neveljavnega. Kakor v preteklosti, ravna tudi zdaj z vojnimi ujetniki v skladu z ženevske konvencije. Po tej izjavi s strani angleškega vojnega ministrstva je vrhovno italijansko poveljstvo v sporazumu z nemškim vrhovnim poveljstvom razveljavilo represalije ukrepe proti angleškim ujetnikom v Libiji.

Visoko italijansko odlikovanje izročeno maršalu Mannerheimu

Helsinki, 8. junija AS. Finski maršal Mannerheim je sprejel italijanskega odposlanca Ci-conardija, ki je prišel v spremstvu dveh vojskih odposlancev. Italijanski minister je izročil maršalu odličje velikega častniškega reda odlikovanja savoiske hiše, obenem pa mu sporočil tudi čestitke Kralju in Cesarju in Duceja, kakor tudi izraze občudovanja, ki ga italijanska vojska goji do junajske finske vojske. Maršal Mannerheim je izrekel zahvalo Kralju in Cesarju in Duceju za visoko odlikovanje, poudaril pa tudi prisrčnost vezi med finsko in italijansko vojsko, ki se vojskujeta na istem bojišču za enake cilje.

Obletnica vstaje na Malti Tudi danes Italija zahteva svojo stoletno pravico na Malto

Rim, 8. junija. AS: Po vsej Italiji so v veličastnih fašističnih in ljudskih manifestacijah praznovali 25. obletnico protiangleške vstaje na Malti. Odurna angleška nadvlada na tem popolnoma italijanskem sredozemskem otoku ni mogla izzvati drugega kakor ljudsko vstajo. Nasilno obnašanje angleške vlade, ki nikdar ne drži svojih obljub, je moralo dovesti do upora ne samo italijanskega prebivalstva na otoku, marveč tudi do gneva v svetovni civilizaciji. Toda danes se ta neznošen položaj ni še spremenil, ampak popolnoma obrnil. Danes Italija v polnosti svoje vojaške moči in politične ter moralne zrelosti svoje vlade odločno zahteva svojo stoletno pravico tudi za Malto. V vojni, ki jo danes odločno in junaško bije Italija, je Malta na enem izmed prvih mest. Treba je pohvaliti malteške mučence iz krvavih ter usodnih dni med 7. in 9. junijem 1919, treba jim je obljubiti, da bo v njihovo nesmrtno slavo fašistična Italija izpolnila obljubo, za katero so oni dali svoje življenje.

To je globok pomen večrajšnje proslave, ki je zopet združila vse Italijane v zagotovo, da so težnje Maltežanov, združiti se z Italijo, odselej zagotovo upoštevane, ker se zaradi njih italijansko ljudstvo bori požrtvovalno, junaško in odločno za višji ideal pravice. V prestolnici vsake province je bila proslava vstaje na Malti. Navdušeni govori so povsod izzvali goreče izraze zaupanja in vere v Ducejevo vodstvo in mogočno vzklikaenje italijanski Malti.

Nevihita nad Solunom

Solun, 8. junija. AS: Nad Solunom in okolico je divjala silna nevihta, ki jo je spremljala toča, težka tudi do 30dkg. V Lahani je toča pobila mnogo živine in zajcev ter ubila dva kmeta. V vasi Asiranu je voda preplavila ceste do 2 m visoko.

Lepa proslava praznika ustave

Oddelki ljubljanske vojaške posadke so priredili parado in mimohod

Ljubljana, dne 8. junija.

Včeraj je bil dan obletnice italijanske ustave, kar je obenem tudi praznik italijanskega narodnega edinstva. To priložnost je italijanska vojska v Ljubljani slovesno praznovala. Po mestu je bila lepa parada vseh čet, ki tvorijo ljubljansko posadko. Vsi oddelki so prikorakali na prostorni kongresni trg. Tam so se v vzglednem redu razvrstile vse panoge in vse vrste orožja. Razvrstitev in poveljstvo nad parado je imel grenadirski divizijski general Orlando. Med oddelki, ki so sodelovali pri tej svečanosti, je bil tudi oddelk tankov, ki je vzbujal med občinstvom veliko zanimanje. Po zraku so tedaj brnela letala in dajala poseben poudarek slovesnemu razpoloženju.

Malo pred 10. uro je prisel pred palačo, kjer je sedež poveljstva XI. armadnega zbora, Visoki Komisar Ljubljanske pokrajine Ekse.

Grazioli. Pred poslopjem ga je sprejel poveljnik armadnega zbora Robotti v družbi zveznega tajnika, ljubljanskega župana in predstavnikov ostalih oblasti, ki so se bili že poprej zbrali na tem mestu.

Točno ob 10. je Ekse. Robotti ob zvokih trombe vstopil na trg in dal znak za začetek parade s tihimi oddelki italijanskih oboroženih sil. Korakale so vse vrste orožja. Tudi tedaj so na nebu letala močna trimotorna bombniška letala, ki so ljudstvu metala letake, medtem pa je vojaška godba igrala obe državni himni.

Po zaključku veličastne parade so odšli vsi predstavniki oblasti, na čelu Visoki Komisar, poveljnik armadnega zbora in zvezni tajnik na Bleiweisovo cesto, kjer so prisostvovali veličastnemu mimohodu čet, ki so se vračale potem v svoje vojašnice. Ves dan svečanosti so bile vse hiše v Ljubljani okrašene z zastavami.

Kapucinsko predmestje — središče denarnega prometa

Ljubljana, v začetku junija.

Med prav obsežnimi katastrskimi občinami je Kapucinsko predmestje, ki je dobilo svoje ime po kapucinih, divjajočih pred sto in več leti na spodnjem delu sedanje Zvezde, kjer je bil njih samostan, o čemur je »Slovenec« nedavno objavil zanimive podatke. Kat. občina Kapucinsko predmestje je v svojem zapadnem delu takorekoč središče bank, kraj trgovine, velikih hotelov in sploh glavna točka vsemu gospodarskemu nehanju, delovanju in vrvenju. Prav v tem prostoru je bilo vedno živahno v časih velikih tovornikov, v časih, ko se še ni razpela »železna kača« skozi Ljubljano na zapad do morja.

Okoli sedanje glavne pošte, Maliča, Slona, Figovalca in Novega sveta (Janjgovca dvorca) se je takrat sukalo in vrtele vse življenje tovornikov in zagorelih vozovnikov z dolgimi, dolgimi biči.

Tam, kjer stoji sedanje glavno pošto, je bila v prejšnjem času odlična rodbina Lukmanov svoj glavni stan. Bila je to hiša št. 11 v sedanji Prešernovi prejšnji Slonovi ulici, ki se je v spacenem ljubljanskem narečju nazivala »Elefontgasa«. Od 8. aprila 1876 naprej sta bila lastnika te hiše brata Jože in Ivan Lukmann. Od njiju pa je hišo kupil leta 1893, torej še pred potresom takratni avstrijski državni erar. (K. k. Aerar, kakor je v zemljiški knjigi zapisano). Zgradil je erar nato glavno pošto.

Nasproti Lukmannovi hiši je bil Maličev hotel, vpostevan kraj tujskega prometa, shajališče trgovcev, zavetišče mnogim tovornikom, prihajajočim iz Notranjske. Pri Maliču so se radi shajali vrhniški magnati in drugi petičniki. Malič je imel tudi v priložju veliko dvorano, ki je bila pred dobrimi 50 leti in več angažirana večkrat za razne shode, sestanke in zborovanja. Takrat v tistih časih so bile zborovalne dvorane v beli Ljubljani redke. Kazina n. pr. je imela svoj velik vrtni salon, kjer so najraje zborovali internacionalni »rdečkariji«. Ta leseni salon so po prevrstu leta 1918. podirli in odstranili. »Slovenec« kronist je leta 1897 ob času pomladanskih državnozbornih volitev zapisal, da je bil tam v Maličevi dvorani volilni shod, ki se ga je udeležilo »450 glav«. Buren je bil shod. Vladal je »strašen hrup, vpitje in razburjenje«. Sprli so se naprednjaki in drugi. Maličev hotel je zdaj zapisan lokalni zgodovini, na njegovo mesto je stopila moderno bahava Batina palača, okoli katere valovi vse drugačno vrvenje v slogu modernoharnega časa.

Kat. občina Kapucinsko predmestje, za katero hrani zemljiška knjiga 9 debelih in velikih knjig, je prvotno obsegalo kaj malo cest in ulic, ob katerih so bile sezidane hiše in razna večja poslopja. Glavna zemljiška knjiga za to predmestje, ki je bila v smislu takratnega, na novo izdane državnega zakona z dne 7. marca 1874. uradno odprta 1. septembra 1879, obsegajoča 876 pergamentnih strani, je v posebnem uvodu navedla kratko obseg, ulice in ceste. Leta 1879 so pod k. o. Kapucinsko predmestje spadale naslednje ceste in ulice:

Nadzornice počitniških kolonij

V eni izmed dvoran GILL-a so bili danes izpiti gojenki tečaj za nadzornice počitniških kolonij.

Komisija, pod predsedstvom zveznega podpoveljnika, je bila tako sestavljena: dr. Aldo Duce, zdravstveni voditelj, zvezna nadzornica GILL-a, načelnik podpornega in zdravstvenega urada, trije zdravniki in učitelj tečaja. Gojenke, ki so se udeleževale predavanj z živim zanimanjem, so se v celoti pokazale sposobne za prevzem tako važne funkcije v okviru GILL-a.

Veski izmed njih bo Zvezno poveljstvo izdalo diplomu nadzornice počitniških kolonij.

Ljubljana, 6. junija 1942-XX.

Grof Cavour

Italija v tistih časih.

V 18. stoletju so vojne trajale več let in so se razvijale zelo počasi. V času pred modernimi iznajdbami se je namreč vse razvijalo počasi. V prvi polovici tistega stoletja, ki je bilo na glasu, da je polno vladnosti in uslužnosti, so se vojne prelivala ena v drugo in so se razlivala nad Evropo kakor kuga, ki ji ni konca.

Te vojske so se imenoval »nasledstvene vojske«, ker so jih sprožili najsvetlejši knezi, ki so se sklicevali na pravice do prestola, ki ga je izpraznila smrt kakšnega njihovega sovrstnika in tovariša. Najprej je postal prazen španski prestol, ta prestol pa je tedaj med narodi slovel za najmogočnejšega na vsem širokem svetu.

Španski kralj je umrl. Dvorjaniki so ga klical po imenu in so ga mogledevali za ukaze, toda kralj ni več dal glasu od sebe. Francoski kralj in habsburški cesar sta priglasila svoje pravice na izpraznjeni prestol.

Zapletla sta se v vojsko in sta nato sklenila mir.

Nato so se Francija, Španija in Avstrija zapletle še dvakrat v vojno in sklenile mir; kadar pa je kateri od teh kraljev v vojni kaj izgubil, tedaj so si rekli med seboj, da mu bodo »v nadomestilo za izgubo dali kosček Italije«.

Tako so naši stari očeti gledali, kako so se izmenjavali stari gospodarji in prihajali novi. Ti gospodarji so lahko bili tudi dobri, toda za svet niso nikogar vpraševali.

Italijansko ozemlje in ljudstva so se tedaj odstopala in zamejnjavala kakor orožje in sicer tako, kakor se je to ljubilo tedanjim mogočnikom v Evropi!

In kadar so zmagovali Španci, tedaj so morala italijanska meja razsvetlejevati svoje ulice in hiše za Špance? Kadar pa so zmagovali cesarski ljudje, tedaj so gorele sveče za cesarske? Prepevati bi tudi morali pesmi in primerne himne?

1 Alfredo Panzini, član akademije: Il conte di Cavour — Mondadori — Milano.

Krištofa. Nasproti cerkvi stoji prvič večja stanovanjska hiša in zraven ozka prilična. Pri Sv. Krištofu je bila v stari dobi — mitica. V ozki, pritični hiši je bila znamenita žganjarna, v katero so lahko še zahajale »podeželske barabe«, ki so imele od mestne policije prepovedan povratek. (Štoterfajz! Ljubljanske barabe so podeželske barabe nazivale kratko »fervazjarji«).

Počasi se je ozivila takratna Dunajska cesta. Leta 1898 je bila sezidana topničarska vojašnica. Stoji torej že dobrih 44 let. Nekaj zanimivosti o tej vojašnici Julija meseca so bila vsa dela končana. Vojašnico je zidala dunajska stavbna družba »Union«. Meseca marca 1. 1897. so začeli s prvimi pripravljalnimi deli. Vojašnica je bila se-

Gospodarstvo

Ukrepi za zaščito lire

Pretekli teden je bila seja finančne komisije senata, na kateri je govoril mud drugim tudi finančni minister Thaon di Revel, iz katerega govora posnemamo: Vsekakor je treba ponovno podčrtati, da so oblasti ukrenila vse za zaščito lire, zlasti v tem, da so črtale in še bodo črtale vse nepotrebne izdatke. Zlasti je treba tudi omeniti, da je potreben revizijski tudi prispevek, ki ga daje država za politične cene, kar stane državo letno 11 milijard lir. So primeri, v katerih so take politične cene popolnoma opravičene, zlasti za nujno potrebne življenjske potrebščine. Vpoštevatvi je treba tudi legitimno zahtevo kmetijskih proizvajalcev, katerim je treba dati cene, pri katerih nekaj profitirajo. Potem je mnogo predmetov, ki so važni za vojno, pa se uvažajo iz inozemstva. Glede ugodnostnega varčevanja je menil minister, da ga smatra v tem, da lahko oni, ki zaslužijo, te zneske lahko daje na stran. — Glede davčnih ukrepov je končno dejal finančni minister, da bodo prinesli okoli 4—5 milijard lir novih dohodkov državi. Z vsemimi ukrepi bo na vsak način zavarovana trajna vrednost lire.

Delo Srbske narodne banke

Te dni poteče leto dni delavnosti Srbske narodne banke, ki je začela poslovati dne 1. junija lani. Predvsem je Srbska narodna banka izvršila zamenjavo prejšnjega jugoslovanskega dinarja v srbski dinar in je bilo pri tej priliki zamenjanih

zidana na stroške mesten občine ljubljanske, ki so znašali 515.000 goldinarjev. Takrat prav čeden denar! Kakor je takratni kronist kratko zapisal, je družba »Union« 27. julija 1898 priredila po končanem delih in po kolovdaciji vseh stavb pri Maliču v veliki, takratnemu patriotskemu duhu primerno okrašeni dvorani »dejeuneur«, ki so ee ga udeležili zastopniki »vseh in vojaških oblasti in mesta občina. Topničarji so se po jeesekih manevrih, ki so bili takrat po Notranjskem, septembra vselili v nove ubikacije. Topničarji so prvotno imeli svoje ubikacije v Trnovem v takozvani Nušakovi vojašnici, ki jo je potres 1. 1895. temeljito zruhal ter se je topničarski polk št. 13 moral izseliti iz Ljubljane.

6,8 milijarde dinarjev. Nekaj vrst prejšnjega dinarja pa je še vedno v obtoku. Zda znaša obtok, kot piše Donauzeitung, okoli 10 milijard dinarjev.

Srbska narodna banka financira terjatve srbskih izvoznikov v Nemčijo, tako da izplača takoj po prenosu na klirinški račun pri nemški obratniški blagajni znesek v dinarjih v Belgradu. Iz teh poslov izvira dobroimetje Srbske narodne banke v Berlinu v znesku 70 milijonov mark. V zvezi s tem je omeniti, da je imela prejšnja Jugoslavija okoli 77 milij. mark klirinškega dolga v Nemčiji. Te obveznosti so prevzela nasledstvene države (8 po številu) po kvoti, ki odgovarja številu prebivalstva. Srbija je od gornjega zneska prevzela 29 odstotkov. Ta obračun se razvija na posebnem računu poleg že omenjenega računa 70 milijonov mark. Narodna banka je porabila mnogo denarja za nakup zlata in deviz in ima zdaj za okoli 20 milijonov dinarjev takih imetij. Banka seveda financira tudi zasedbene stroške.

Na žirovnih računih, ki nosijo obresti, je zdaj pri banki naloženih okoli 1,8 milijarde dinarjev. Blagajniških zapisov je bilo v obtoku za okoli 1 milijardo dinarjev. Banka ima zdaj v Srbiji 16 podružnic.

Nadalje poročajo še, da bo v kratkem imenovan upravni svet banke.

Drobne gospodarske

Devetletni zakladni boni in police Narodnega zavarovalnega zavoda. Komaj je bila objavljena nova emisija 5% devetletnih zakladnih bonov z dobitki, je že Narodni zavarovalni zavod v položju nuditi občinstvu posebne zavarovalne police, ki dopuščajo k udeležbi podpisovanja glavnice s plačevanjem na obroke. Posebne police, zvezane z devetletnimi zakladnimi boni, so lahko 3 različnih oblik in sicer: 2 obliki v »običajnih« in 1 v obliki »ljudske« z naslednjimi značilnostmi: tako ima ljudska polica značilnosti v prvi vrsti, da je zavarovanje brez zdravniškega pregleda, da traja doba zavarovanja 8 let. Premije se zavodu plačujejo v največ 96 mesečnih obrokih po 6 lir za vsak bon nominalne vrednosti lir 500.—, dočim znaša prvi obrok 8 lir. Zavarovalna glavnica znaša od 500 do 2.500 lir oziroma 1 do 5 bonov. V slučaju smrti zavarovalnika zaradi nezgode izplača zavod 500 lir v gotovini za vsak bon ter se takoj izroči upravičencem podpisani bon. Določene so tudi posebne olajšave ob rojstvih otrok. Obstojajo še nadalje posebne olajšave, med katerimi je za dijake kakoršnih koli šol priznana tudi znižanje plačilnih obrokov na 7 let in pol odnosno 90 mesečnih obrokov. Člani Združenja privatnih nameščencev se lahko okoristijo s tem, da plačujejo za 8 letno zavarovalno dobo mesečno premijo 7 lir (namesto 6 lir), pri čemur so deležni posebnih ugodnosti in zvišanja zavarovalne glavnice.

Omejitev železniškega blagovnega prometa. Z dnem 10. junija bodo uvedena v železniškem blagovnem prometu nekatere omejitve. Med drugim je določeno v primeru, če blago ne bo razloženo v določenem času, se bodo zvišale vse ležarine. Ne bodo se sprejemale nekatere vrste prevozov razen z izrecnim dovoljenjem oblasti. Izjemo pa tvorijo povrtninski proizvodi. Prevozi živine bodo dovoljeni, če se bo prevažalo nenakrat najmanj 6 glav goveje živine ali konj ali 12 telet ali 20 prašičev. V primeru prekršenja se porabi posebna, prav vsekazna tarifa. Kdor ne izrabljuje vsega prostora, bo tudi kaznovan. Nadalje so izključene eploh od prevoza nekatere vrste predmetov.

Upravni in nadzorstveni svetniki na Hrvatskem. Te dni je izšla zakonska odredba, o članstvu upravnih in nadzorstvenih svetov. Ena oseba bo smela odelej v bodoče imeti istočasno samo 5 upravnosvetniških ali ravnateljskih mest. Družbe smejo plačati članom uprave največ do 40.000 kun letno, odn. članom nadzorstva do 25.000 kun. Izjeme pa lahko tozadevno dovoli gospodarsko ministertvo.

Iz hrvatske lesne industrije. Krndija, gospodarska in lesna industrija zvišuje glavnico od 2,5 na 3,7 milij. kun.

Zamenjava bakra za modro galico na Hrvatskem. Hrvatska oblastva so dovolila zamenjavo bakra za modro galico. Za vsak kilogram bakra se dobi v zameno 3,5 kg modre galice, in sicer po ceni, ki bo naknadno določena.

Telovo v Triesteju ima posebne običaje

Škof blagoslavlja morje, ki je izvir dela in kruha pristaniškemu mestu

Trieste, 7. junija.

Telovo se tukaj ob morju praznuje drugače, kakor zgoraj pri Vas. V mestih pri vas, prav tako pa tudi v notranosti tukajšnje dežele ga obdaja še skrivnostna lepota zelene pomladi, prehajajoče v poletje: mlade breze, s katerimi okrasijo meščani svoje hiše, cvetje in zelenje na oknih, vse to prinaša tudi v mesta v oni polji in gozdov, med katerimi se v podeželskih farah pomikajo telovske procesije ter prinašajo božji blagoslov na niže in polja, da bi bolj rodila. Tukaj, v velikem mestu in enem največjih pristanišč Evrope, pa nimajo telovske slovesnosti tistega značaja. Obhajajo se tudi tu z vsem sijajem, ki pa je drugačen. In tu se ne blagoslavlja polja in niže, po končani procesiji ne prinašajo ljudje domov zelenje brezovih gozdov. Tukaj se podeljuje blagoslov z Najsvejšim morju, ki je za naše mesto pač vir vsega življenja, ki prinaša ljudstvu dela in kruha. Telovska procesija je razdeljena na dva dela. Prvi se vrši dopoldne, kakor pri vas, le da samo v okviru bazilike, drugi, zunanji, pa v popoldanskih in večernih urah. Za procesijo so dopoldanske ure v tej južni vročini prenaporne in se zato obhaja zvečer.

Letošte telovske slovesnosti so se vršile v vseh svetistihi dopoldne, v okviru cerkvenega zidovja. Največja slovesnost je bila ob 10. v baziliki sv. Justa, kjer je imel škof pontifikalno sv. mašo. Nato se je vršila po cerkvi procesija z Najsvejšim. Popoldne ob petih pa se je pričela velika telovska procesija po mestnih ulicah. Te slovesnosti se udeležijo vedno vse fare v mestu, ker posamezne župnije nimajo svojih procesij, kakor je to običaj pri vas. Zbirališča so bila zgoraj na hribu sv. Justa okrog katedrale ter po ulicah, ki vodijo od katedrale navzdol v mesto. Čelo se je zbiralo na Piazza Malta, glavni del pa v katedrali. Točno ob petih se je začela procesija pomikati naprej — po Corsu, nato čez piazza Unita, po via Orogio, via Diaz in via San Michele navzgor k Sv. Justu.

Neskončna vrsta jih je bila, vsaka fara za sebe, za svojo farno zastavo, na čelu male deklice pod vodstvom redovnic, otroških vrtnaric in učiteljic, za njimi dekleta Marijinih družb, potem pa žene. Malo skupin je bilo, večinoma

ih je spremljala glasna molitev. Za ženami je prišel glavni del procesije, ki ga je vodila godba. Za njo so šli ministranti vseh cerkva iz mesta v svojih slikovitih oblekah, potem redovniki, nato svetna duhovščina v slavnostnih oblačilih in za njo baldahin, pod katerim je nosil škof Najsvejšete. Baldahin je obdajala straža karabinerjev. Sledila je nato dolga vrsta mož in mladeničev. Lepo je bilo videti katoliške zavedne može in mladeniče vseh stanov v sprevedu — inteligent poleg preprostega delavca, bogat in plemenit — vse je bilo drugače, bogat in lep manifestaciji. Dolgo se je razvijal sprevod ter se vzpenjal po strmi ulici San Michele navzgor k katedrali, kjer se je procesija zaključila z pomembnim obredom — blagoslovljivju morja. Škof se je podal z Najsvejšim na lepo okrašen oder, raz katerega je prelesten razgled navzdol na mesto pod varstvom sv. Justa in na širno, plavo morsko ravan. S tega odra je škof podelil obrnien proti morju blagoslov z Najsvejšim.

Včasih, tako pripovedujejo stari Triestini, se je praznik Resnjega Telesa v Triesteju obhajal še dosti bolj slovesno. Posebno veličastna je bila procesija, katere so se poleg meščanov udeležili tudi verniki iz vseh okoliških župnij, ki spadajo v območje mestne občine Trieste. Teh župnij pa je veliko, saj sega občina s svojimi mejami na vzhodu do Basovizze, na zapadu pa do S. Croce. Vse so se dolgo pripravljale na procesijo, udeležba je bila nad vse številna, ker so se hoteli okoličani pred meščani postaviti. Zato je prišla vsaka župnija tudi s svojo godbo ter s svojim pevskim zborom, ki je bil za to priložnost še pomnožen z najboljšimi pevci. Živopisane noše so popestrovale slikovitost procesije, cel gozd bander je vihral nad njo, zvoki številnih godb in ubrano petje je povzdigovalo njen sijaj. Tako je bilo v starih časih, moderna doba pa je marsikaj izpremenila in mnogo starih običajev je zatonilo.

Najboljši in najcenejši slovenski tednik je »Domoljub«

Takšna je bila usoda Italije, ki je v antičnih časih imela za središče Rim in so po vsem svetu v njegovem imenu vihrali prapori z imperatorskimi orli; ves svet je bil takorekoč ena sama domovina? Ali ni Italija v vsem srednjem veku govorila vsemu svetu po svojih papežih? Ali ni nekaj manjših italijanskih zveznikov porazilo celo vojske mogočnih cesarjev? V času renesance se je razlivalo bogastvo italijanske duha nad vso Evropo, katere en del je bil še barbarski. Dante Alighieri je v eni knjigi vtisnih pečat vsemu občestvu, Leonardo da Vinci je že narisal svetu načrte za znanstvene pojave, ki se še niso rojevale; umetnost, hčerka božja, se je razkrila v geniju Michelangela in Raffaela.

Toda, kakaj je Italija ostala neonotna, med tem ko so drugi narodi postajali velike in mogočne monarhije? Najbrž samo zaradi tega, ker ni imela kralja, vojvode, ki bi se postavil na čelo njene odreditve in jo uklonil tako, da bi bila samo njemu pokornica. (Machiavelli.)

V gozdovih Arkadije so še živgolele zaljubljene pesmi, ko nas je preplasil bobnenje »marseljeze«.

Kadar je Clio na nebesnem svodu dala znak za petje, tedaj so se naši ljudje na zemlji zbrali v zbor in združeni zapeli. Nekega dne je zapela pesem o »svobodi, enakosti in bratstvu« in zazdelo se jim je, da je to novi evangelij.

V ospredje je stopil mladič s Korzike, bled in ves v zanosu. Opasal si je trikoloro in se postavil na čelo francoski vojski. V svojih rokah je nosil vojsko in življenje: bil je Bonaparte! S svojim zamogovitim mečem si je razrezal Italijo tako, kakor da bi rezal velik antični plač. z najlepšim kosom Italije si je ustvaril kraljestvo, ki se je imenovalo »italsko« in s kraljevskim plaščem se je tako ponašal, da ga je vsilil še Franciji in z njimi oblekel svoje sorodnike in ošabne sestre. Nato se je oklical za cesarja kakor Karol Veliki in se je nekaterim zdel, kakor kakšen poganski bog.

Toda neki pesnik je zapisal besede: »Tudi on je človek in bo umrl.«

In ko je izginil v porazu in smrti, se je za njim prikazal neki drugi cesar: Franc I., Avstrijski.

Ta je ukazal, da je trikoloro treba pokopati in temu italskemu kraljestvu so dali neko drugo ime: beneško in lombardsko kraljestvo.

Italijanskemu ljudstvu pa je oznanil: »Veselite in zabavajte se! Mi vam priušamo mir in vračamo vam vaše stare gospodarje. Ali se hočete učiti? Proučite svoje starine! Ali si želite svobodo? Vračamo vam svobodo vaših starih »komun« in vaših starih pokrajinj. Predvsem pa se predajte spanju! Vi ste staro otroško ljudstvo. Vi niste narod.«

Tako se je ustvarilo tisto ozračje »tihoga zatiranja, kakršnega še ni bilo in v katerega ni posijala nobena luč upanja.«

Italija je »zemlja mrtvih«. Pridite pogledat, kako pesniška je ta dežela mrtvih. Lepo opremljeni roparji med razvalinami in mnogo menihov med grobovi. Oglasite se v »ciceroni, berači sladkega brezdoljca«. Tam na soncu prepeva namreč kakšna Gracija, Moiški in čudaški Angleži pa so prihajali obdudovat vse to. Neki plemeniti Anglež pa si je zvil v plamen svoje romantično obličje in zaklical: »V teh grobovih žive živa bitja.«

Če bi se živi začeli gibati, če bi kdo klical na pomoč svobodo, če bi se ob zori oglasil petelin in zapel, da bi prebudil speče, tedaj bi Avstrija poslala svoje vojske, kajti Avstrija ima »belo obleko, nosi vence na glavi, prepasana je z rumenimi in črnimi trakovi, ki jih tako sovraži vsako italijansko srce.«

Mladost

Po širokih ulicah Turina se kakor njegovi polki na visokih podstavkih vrste liki njegovih kraljev.

Med temi prerakani Francije in Španije ter cesarstva so ti kralji zelo visoko postavljali ime Italije. Večkrat so tvegali življenje in svojo krono. Plemstvo je preveval duh strogosti in vojaška vzgoja, močno in zvesto ljudstvo pa je poslušalo ukaze svojih kraljev.

V eni imed teh ulic se dviga lepa palača iz osemnajstega stoletja. Na vratih je grofovski grb, nad cesto pa še ena vrata z mračnimi stopnicami.

(Dalje.)

Košnja v naši pokrajini se je pričela

»Po Telovem bomo kosili«, tako je včasih dejal vsak gospodar na bivšem Kranjskem in ni ga bilo mogoče omarjati od tega sklepa. Še starejši pa so vedeli: »O krosi bomo kosili!« Tako je držalo leta in leta in drži po večini še danes. V resnici je še danes težko pripraviti kmetijske gospodarje, pa naj bodo v drugih strokah še tako napredni in še tako dovzetni za vsak pouk, da bi kosili prej, kakor pa sredi junija, če ne še kasneje. Zaman je dokazovanje strokovnjakov, da je trava najboljša konec meseca maja, zakaj pozneje že prične leseneti, izgubljeni žlahtne sestavine in se po svoji sestavi bližati — slami. Na vsak način je seno, pridobljeno konec junija, še vedno dosti več vredno, kakor julija, v resnici pa je najboljšo ono, nakoseno maja.

Prva, trije vzroki so, da naši kmetje počej kositi pred Telovim. Glavni vzrok je morda v dolgotrajnem dnevu. Junija meseca je dan najdaljši in sonce najprej vzhaja, košnja pa se mora vršiti v zgodnjih jutranjih urah, od sončnega vzhoda pa tja do 9 dopoldne, pozneje je čas za obračanje. Kosci pa so bili in so še vedno — poleg mlatičev — najdražji kmetijski delavci, ki jih je treba dobro hraniti in dobro plačati za čas košnje, saj je košnja tudi najtežje delo, zato vsak gospodar pač računa, da mu kosci ta čas največ naredijo in to je junija tudi najbolj mogoče. Drugi vzrok je v tem, da je junija trava res nekoliko višja, bolj zelena in da težje sena. Po količini kmetovalcev res pridelava nekaj več sena in če gre samo v prodajo, je to zelo važno. Tretji vzrok pa je v tem, ker je v maju največ kmetijskega dela, kakor okopavanje krompirja in fižola, plevelenje in podobno, medtem ko je junija, zlasti v jutranjih urah, še vedno dovolj časa za košnjo, pri kateri pa so potrebne poleg koscev tudi ženske kot obračalke in grabljice. Zato bo težko pogovoriti kmeta, naj kosi že meseca maja.

Tudi letos so se kmetje odločili za junjsko košnjo. Imeli so morda še en vzrok več: pomlad je letos pozneje nastopila, kakor druga leta ter je trava kljub sorazmernemu toplumu maju ohranila še do sedaj svojo svežost in vse hranilne snovi.

Oni pametni gospodarji, ki so se odločili sedaj za košnjo, bodo torej imeli še vseeno lepo

dišeče in točno seno za svojo živino in za prodajo, nepravilno pa ravnaajo oni, ki še vedno čakajo kresa.

V Ljubljani sami in v okolici se je košnja že začela. Manjkajo sicer še običajni znanilci košnje, namreč fantje in moške, ki so se zbirali vsako jutro na Krekovem trgu, običajno pod kostanji in platanami okoli Mahrove hiše ter čakali kmetov, da jih najamejo. Da jih ne bi kdo zamenjal s lakšnimi drugimi, so imeli na ramah kose.

Star običaj je namreč, da mora kosca, najeti ali domači, sezonski delavec ali stalni hlapec ali domači sin, kak drug sorodnik, vsak imeti svojo koso, svojo oslo, le naklepalo da gospodar. Redkokdaj da gospodar tudi koso. Kakor pri brivcu, kjer mora imeti vsak pomočnik lastne britve, tako mora vsak pošten kosca imeti svoje kosilce s koso. Kosa od kose se razlikuje, kosa ni mrtvo orodje, vsaka ima svoje lastnosti in vsak kosca najboljšo pozna svojo koso. Zato je med kosci tudi toliko hvalisanja: »Moja kosa odreže več, kakor dve drugi!«, nakar sledi seveda oporekanja drugih koscev, ki hočejo imeti tudi najboljšo koso. Ta ponos na dobre lastnosti kose daje temu izrazito kmetškemu delu dovolj individualnega značaja, daje lepoto delu, enako, kakor tudi tekme med kosci, kdo najlepše reže in največ »poderet«. Gredi na senožehtih se namreč »podirajo«. Pa narodne pesmi: koliko jih opeva košnjo in kose, pa grabljice in podobno! Narodni pregovori o košnji niso tako poetični, pač bolj

modri. Vedo povedati, da so važni za dobro košnjo štrukturi in kosila, ki jih gospodinja pripravi koscem, vedo modrovati, da najboljši kosci ne zaleže dosti, — če je lačen. Največja sramota za gospodinjino je res, če se kosej ne pohvalijo po košnji z njo!

Najeti kosca zahteva najmanj petkrat na dan poštene hrane, kakor bi sicer kosil, povrh tega pa še žernado, vsaj tako pravijo na Notranjskem. Letos pravijo nekateri gospodarji, da zahtevajo kosej poleg hrane še kakšnih 40 lir na dan in kmetje tudi zatrjujejo: »Če je dober kosca, rad mu jih dam!«

Okoli Ljubljane pa so ravna tla in tu se je že uveljavila pred mnogimi leti kosilnica, kosilni stroj. Kosilnica odleže za kakih šest, sedem koscev. Najkrajša pot za seno pa je pač skozi Ljubljanskih trgovinah kmete, kako preudarno izbirajo, poleg kos, tudi sestavne dele kosilnih strojev. Kako se ti ljudje spoznajo, kakšen del sodi k stroju in kateri ne! Zakaj tudi kosilnih strojev je pri nas več vrst.

Sedaj je lepo vreme, nalašč za košnjo. Ze ta teden lahko videli tudi v Ljubljani visoko naložene vozove dišečega sena, ki ga bodo po večini vozili z Barja na Posavje. Mnogo barjanskih travnikov je namreč ali last Ljubljancem ali pa Posavci, ki goje konje in drugo živino, ali pa Posavci. Najkrajša pot za aseno pa je pač skozi Ljubljano. Tako pričara ta tranzitni promet skozi Ljubljano tudi v mesto nekaj stare kmečke poezije.

Trava letos lepo kaže in Bog daj, da bodo naši kmetovalci zadovoljni s košnjo!

Dobro in zlo

Dobro in dobri so razlog vsega na svetu, tudi tega, da Bog pusti svobodo zlu in zlim. Bog bi gotovo lahko uničil hudobne. A vendar pusti, da žive; Bog jim pusti svobodo; Bog jim pusti svobodo, čeprav jo zlorabijo; Bog jim pusti svobodo, četudi sprevidi, da jim bo zloraba svobode v pogubo. Zakaj? Zato, ker bi bilo treba izrednih sredstev, da bi se zabra-nilo vse zlo, in ker bi ta izredna sredstva z zлом zabra-nila tudi premnogo dobrega. A tega ne, da bi se dobro moralo umakniti zlu in da bi se dobri morali umakniti hudobnim. Zmagoslavje hudobije nad dobrim, greha nad kre-postjo, bi bil nered, ki ga sveti Bog ne more dopustiti! Vse je zaradi izbranih. Njim, ki Boga ljubijo, vse služi v dobro, tudi zlo, tudi hu-dobni.

Tako spoštujte vsemogočni Bog našo svobodo, da nam jo pusti; ko bi mu bilo treba le migniti, le besedo reči, kaj pravim, le migniti in besedo izreči! Le hoteti, in nas bi ne bilo in naših ošabnih želja ne in naših podlih del ne! A Bog nam pusti svobodo, četudi jo v napahu zlorabimo zoper njega in njegovo voljo! In mi se pritožujemo! Kje je naša svobodoljubnost?

Kaj ne, človeku bodi svobodno vse; človek naj vse sme; človeku se ni treba premagovati, ni treba krotiti strasti, ni treba brzdati zle volje; človek naj vse sme, a Bog naj skrbi, da kakor že more in zna, zabrani zlo, posebno pa — tu je prav za prav jedro! — da ne kaznuje greha! Čim bolj človek zlorabi svobodo, tem bolj naj Bog razmišlja, kako bo vse uredil, da človeka ne zadene kako zlo! Če nam kdo krati svobodo, kako protestiramo v imenu človečanstva proti takemu nasilju, a zoper Boga, ki je neskončna modrost, pravica in ljubezen, naj smemo vse?

Sv. Avguštin je tudi razmišljal o tem problemu. A on je videl v dopuščanju zla le nov pojav božje dobrote. Bog je tako dober — to je bil sklep sv. Avgustina o tem problemu — da tudi zlo rabi v dobro; da, ker je neskončno mogočen, ne bi niti dopustil zla, če ga ne bi z neskončno dobroto mogel porabiti v dobro.

Še nekaj o topolih

Topoli (pravilno je tudi »topole«) so postali Ljubljancem res modna drevesa, in to prav po pravici. Topol je namreč nad vse ljubko in simbolično drevo. Njegovo listje neprestano miglja in trepetja (od tod ime »trepetljika«, ki spada v isto družino kakor topol), njegovo deblo pa, ko drevo doraste, kipi visoko in ravno v zrak ter spominja na veličastno gotično katedralo. Največ topolov je še vedno doma v Prekmurju, kjer so ob cestah zasajeni v krasne dvoredne, rastejo pa tudi osamljeni na močvirnatih zemlji kar vmes med drugimi drevesi in dosegajo neverjetne višine. Na njih vrhovih navadno gnezdijo postolke.

Napačno je mišljenje, da je topolov les neuporaben. Kot kurivo je sicer malo vreden, pač pa zelo uporaben za strugarje in kolarje. V Prekmurju je najbolj dragocen prav zaradi tega, ker dolbejo ali »kopajo« iz njegovega lesa korita in drugo slično posodo. Tudi kolarji ga zelo cenijo.

Prav tako je napačno mišljenje, da sta topol in jagned eno in isto. To sta dve različni drevesi. Topol raste popolnoma ravno, veje, ki so zelo majhne, toda goste, so strnjene okrog debla in rastejo sponredno z njim, tako da izgleda drevo od daleč kot ozek, ogromen travnat list. Jagned pa je košat, njegove veje so mogočne in se razpredajo daleč naokrog. Znan je po tem, da izloča na spomlad po rožnem olju dišečo snov, ki jo kmečka dekleta nabirajo ter jo kot mazilo uporabljajo za lase. Tako v topol kakor v jagned pa zelo rada trešči strela.

Iz hrvatskega gospodarstva

Obračun predvojnega lastništva med Hrvatsko in Ljubljansko pokrajino. Minister za trgovino, obrt in industrijo je zaradi obračuna z Ljubljansko pokrajino glede likvidacije predvojnega lastništva pozval vse zainteresirane, da naj v najkrajšem roku prijavijo v oddeleku za zunanjo trgovino vsa potrebna dokazila, t. j. izvirne zaključnice, potrdila o izplačilu blaga, tovarne liste, carinske deklaracije itd. Prav tako naj se prijavijo vsi interesi zaradi likvidacije predvojnega lastništva na področju Srbije in Banata.

NAROCAJTE »SLOVENCA«

Martelancem. — Možu, ki je pol stoletja v službi domačega podjetja, kličemo njegovi znanci, prijatelji in delavci: »Še na mnoga leta!«

Razveseljiva bilanca železničarske gospodar. zadruga

Ljubljana, 8. junija.

Zadružna misel je med železničarji močno vkoreninjena, kar je pokazal poseben X. občni zbor »Splošne gospodarske zadruga železničarjev« v Ljubljanski pokrajini, ki je bil v nedeljo v prostorih »Sloga«, palača železniškega ravnateljstva. Občni zbor je stvarno in dostojno potekel, trajal je dobri 5 ure in pokazal v živahni debati o vseh najaktualnejših vprašanjih veliko strokovno znanje članov. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik zadruga g. Ernest Kampus.

Naj v zgoščenem poročilu podamo plodovito in res za člane koristno delovanje in poslovanje te zadruga, ki je znala med železničarji vzgojiti v nekaj letih praktične, izkušene in umne rejce malih živali. Z vsemi napori se je zadruga posrečilo rešiti velik del svojega premoženja, ki se je nahajalo izven meja sedanjih pokrajine. Zadruga je znala organizirati predelovanje angorske volne, ki jo dobivajo od angorskih kunccev. Za racionalno izkoriščanje strojev in celotnega obrata bi morala imeti zadruga na razpolago letnih do 200 kg angorske volne, ki jo je poprej dobivala iz Štajerske in Banata. Zadruga ima v načrtu, da dobi v zadostni količini to volno in glavni predpogoj za to je zadostna množina dobrih angorskih kunccev. Zadruga se je zato odločila, da ustanovi moderno urejeno farmo za rejno angorskih kunccev. Zida in postavlja se ta farma na Muljavi, 4 km od železniške postaje Štična. Zadruga si je dala narediti vzorno kunčnico po načrtih strokovnjaka inž. Pipana, železničarjevega sina. Uprava farme same bo poverjena članu-strokovnjaku, s katerim bo podpisana za obe strani ugodna pogodba.

Zadruga si je dalje pridobila že lepe uspehe na polju obdelave angorske volne. Dokler ni bilo zadruga, so dobivali rejci kunccev za volno samo do 150 do največ 250 bivših din kg volne. Zadruga pa je sedaj že v položaju, da plača članom za volno še enkrat višjo ceno v lirah.

Zadruga dalje opozarja člane-rejce malih živali na veliko vrednost kunčjih kožic, ki so jih doslej rejci navadno metali proč. V splošnem gospodarstvu in malemu rejcu je mnogo pomaganja, da je izvedena dobra organizacija za vnovčevanje kunčjih kožic, ki se bodo strojile v usnje in krzno. Zadruga je dalje vršila med člani sistematično propagando o umni reji kunccev. Očitno so že njeni lepi uspehi. Izdana so bila navodila o sušenju kunčjih kožic.

Zadruga je po svojem odboru tudi pravilno računala, da bo začelo rejcem primanjkovati krme za male živali. Odbor je organiziral dobavo najnujnejših krmil, korenja, mrve in je od jeseni naprej oddal članom že 9 vagonov te krme. Rešeno je bilo življenje tisočim in tisočim malih živali. Zadruga je dalje temeljito proučila vprašanje o raznih nadomestkih za krmo malih živali. V poštev prihajajo razni odpadki, tako kri pri mestni klavnici. Zadruga je stopila dalje v tesne zveze z organizacijo »Mali gospodar«, ki je napravila dogovor glede preskrbe raznih živil za male živali, mrve, ječmena, ovsja, tropine in umetnih gnojil.

Ena najvažnejših ustanov zadruga pa je organizacija lastnega mlina za mletje raznih

kosti v moko, ko jo potem rabijo pri krmi malih živali. Ta moka je prav dobra za živali. V mestni klavnici bi lahko nabrali po več sto kg krvi. Priporočljivo je dalje mletje suhe detelje za kokoši. Mlin bo lahko zmel do 250 kg kosti. Letno bi lahko pridobili do 30.000 kunčjih kožic, ko so jih sedaj pridobivali letno le do 10.000. Za pridobivanje krvi in za organizacijo mletja kosti bi zadruga potrebovala do 500.000 lir. Zanimivi so dalje podatki, koliko je bilo v času od novembra do maja ustrojnih raznih kunčjih kožic. Ustrojeno je bilo do 3000 kožic. Na predlog predsednika nadzornega odbora je bila izrečena sedanjemu odboru razrešnica in pohvala.

O poročilih upravnega odbora se je razvila živahna debata, ki se je v prvi vrsti osredotočila na vsa prečta vprašanja glede organizacije reje malih živali. Izvoljen je bil stari odbor s predsednikom g. Kampusom na čelu.

Na občnem zboru podana bilanca o poslovanju te zadruga, ki jo kratko nazivajo Žegoza, je podala prav zanimivo sliko o vsem malem in podrobnem delu v korist malega človeka.

Jubilej dela vzornega moža

Danes, 9. junija, poteka 50 let, odkar je kot 28letnik vstopil v službo kletarja v tedanjo pivovarno Auerjevih dedičev g. Franc Grintal iz Ljubljane. Ko pa je pred 33 leti prevzela pivovarno današnja d. d. Union, je napredoval za paznika, kar je še danes.

Pol stoletja v službi ene stroke in ene tovarne, je vendarle redkoet. Naš jubilarit zasluži, da se ga tudi naš list spomni, češ prav on v svoji skromnosti gotovo ne želi, da pišemo o njem. Ni lahka služba tovarniškega delavca. Biti energičen, nepopustljiv, a obenem prizanesljiv do njemu podrejenih, biti razsodnik v raznih sporih, posebno mezdnih, kar se od paznika zahteva, je težko in naporno. A naš jubilarit g. Grintal je znal v vseh 50 letih razmerje delavca do delodajalca spraviti v pravišno in pravično obliko. Zato je spoštovan, priljubljen in čislán pri obojih. Naš jubilarit ves živi za podjetje, za njega napredek in dobrobit. Če je potreba — in ta je zelo pogosta — je v službi ne samo osem, tudi deset ali več ur dnevno, ne meneč se za svoje lastne potrebe. Dolgoletna naporna služba ga je lansko leto vrgla na bolniško posteljo, a njegova močna narava je bolezen premagala, in danes malce upognjen 78letni možak še vedno opravlja svojo službo. Upamo, da tudi podjetje ne bo šlo preko tega edinega jubileja svojega »službenca in mu olajšalo in zboljšalo položaj. Z blago gospo Marijo je vzgojil sedem otrok. Ena hčerka je poročena z ravnateljem g. dr. Keržanom, druga z ravnateljem gosp.

KULTURNI OBZORNİK

Ob štiridesetem letniku Bogoljuba

Ze dolgo nismo v tej rubriki govorili o slovenskem nabožnem listu Bogoljubu, katerega smo ponavadi z novim letom samo naznanjali. Toda danes imamo dva razloga, da se ga spomnimo: letošnji letnik pomeni namreč svojevrstni jubilej, saj je že štirideset let, kar prihaja med verno slovensko ljudstvo pod tem imenom ter ga vzgaja v pravi pobožnosti in mu ohranja vero očetov za novi čas. Drugi razlog pa je ta, da je letos nekako spremenil svojo tradicijo in kaže težnjo, da postane slovensko centralno nabožno glasilo ne samo za najširše plasti naroda, temveč tudi za izobraženstvo.

Vsak slovenski katoliški človek dobro pozna Bogoljuba, ki ima eno glavnih zaslug za bogoljubno življenje našega podeželja ter za razširjenje Marijinega kulta med našim ljudstvom. Ustanovil ga je sedanji upokojeni vseučiliški prof. dr. France Useničnik že l. 1897. torej pred šest in štiridesetimi leti. Toda tedaj je list, ki se je pred 40 leti spremenil v »Bogoljub«, izhajal pod drugim imenom kot Veneč cerkvenih bratovščin. Tako sega tradicija tega nabožnega lista že 46 let nazaj, ter so nekateri zadnji letniki »Bogoljub« tudi resnično pisali to letnico na čelo svojih letnikov (43. letnik). Toda letošnja januarjska številka si je nadela leto XXXX. ter smo upravičeno pričakovali, da bo tudi ta jubilej list proslavil, kakor bi ga zaslužil. Ker ga ni, čutimo sedaj priliklo, da se vsaj v površnem obrisu spomnimo urednikov tega lista, ki še danes predstavlja najbolj razširjeni slovenski nabožni list.

Z letom 1903. je prevzel uredništvo sedanji prelat Janes Kalan, ter mu je spremenil tudi ime, daš se oblika in smer lista kot cerkvenega lista za

Slovenca ništa spremenila. In prelat Kalan, ki je ves gorel za list, je urejeval »Bogoljubac« do l. 1925. ter mu vtisnil pečat svoje osebnosti. Po njem ga je l. 1925. urejeval vodja Marijinih družb kanonik d. A. Merhar, pesnik Silvin Sardenko, dokler ga l. 1926. ni sprejel duh. svetnik Anton Čadež, ki je bil do zadnjega duša lista. Obenem z njim so sodelovali kot souredniki sedanji vseuč. prof. dr. Ciril Poločnik (do 1936), dalje pa kanonik prof. J. Simenc (do 1942). Predvsem v teh letih je »Bogoljub« pokazal velik napredek v izbiri slik, ki jih je dvignil na visoko višino, ter v zadnjih letih z mnogimi apologetičnimi in znanstvenimi članki, s katerimi je vezal most med raznimi plastmi naroda (predvsem s članki kanonika Simenca). Tako je bil »Bogoljub« vsa ta leta družinski cerkveni list, obenem pa glasilo Marijinih družb v škofiji, kar je tudi še sedaj.

Z letošnjim aprilom pa se je vnovič spremenilo uredništvo, ko ga je po duh. svetniku Čadežu in kanoniku Simencu sprejel France Zabret, bivši župnik na Bledu. Z novim urednikom se je še bolj poudarila težnja, privabiti k sotrudištvu čim več pisateljev iz naučnih krogov ter tako dvigniti gladino nabožnega pisanja, sprejemljivo tudi za izobraženca, oziroma bolj poudariti apologetično in liturgično ter cerkveno zgodovinsko snov. Pisano seveda v popularnem slogu, toda po najnovejših izsledkih ter v duhu pobožnosti, ki ni nepa razlik med sloji.

Tako letošnjega pol letnika kaže naslednjo podobo:

Prve tri številke, ki sta jih uredila svetnik Čadež in kanonik Simenc, kažejo v izbiri naslovnih podob okus beauronske stilizirane šole, v notranjščini pa so močno ilustrirane s podobami znanih nabožnih slikarjev ter tudi svetnih, prikazujočih cerkvene priznike ter podobe krščanskega usmiljenja (Lačne nasičevati). Ta slikoviti del je bil zadnja leta zelo bogat ter je zelo populariziral list med ljudmi in zelo dvignil tudi umetniški okus, kar

je velika vrednost lista. Med glavnimi članki naj navedemo škofovo pismo družinam »Se je čas ter Cadežovo priporočilo k pobožnosti deveterih prvih petkov (Dvojni cilj). Janez Veider priporoča postavljanje jaslic, Langerbolz pa je začel z vrsto zgodbic, ki naj na nazoren literaren način pokažejo smisel trpljenja, pod naslovom »Bog je ljubezen«. Viktor Sleska opisuje na podlagi zgodovinskega gradiva pustavščine pri nas (Puščavnik). Kanonik Simenc pa je prestavil papežev govor krščanskim materam ter odlomek iz Ricciottijevega »Življenja Kristusovega«. Poleg drugega religiozno praktičnega gradiva je zanimiv drobšč iz španskih vojsk (Pretrseljiva oporoka) ter so polne tudi rubrike, posvečene slovenskemu družinskemu življenju, Marijnim družbam ter cerkvenim zadevam pri nas. Zaključuje pa Puceljev prevod Kellerjeve povesti »Trije prstani«, ki predstavlja letošnje celotno povest. Tako je bila prva letošnja številka in ta tip razdelitve je ostal tudi v 2. in 3. številki, v katerih opozarjamo na Simencov članek Mirovni tanki ter na apologetični članek Mojzes in elektroni, ki bi zaslužil vso popularnost, tako kot tudi istega članka Mojzes in Galileji, ki je dopolnilo prejšnjega. Ta članka sta prvi apologetji za resničnost svetega pisma, ki vzdrži tudi pred očitki modernega, tehnično in prirodoslovno orientiranega sveta in sta vredna posebnega branja. V 3. številki je tudi Viktor Kragel začel prinašati zgodovinsko črtico o slovenskih šmarnicah ob priliki stoletnice prvih slovenskih šmarnic l. 1842. (Trstenjakovihi). Članek ima literarno zgodovinsko vrednost ter je tudi ilustriran s podobami del starih slovenskih knjižic.

Zadnje tri številke, ki jih je uredil že župnik Zabret, pa imajo na naslovnih straneh in na zadnji strani ovitka religiozne podobe starih razgibanih baročnih mojstrov (bakrotiek), obenem z Langusovo podobo Srca Jezusovega. V ostalem je razdelitev snovi ostala ista, le obseg se je precej omejil. Tako so ostale rubrike Marijinih družb ter cerkvenega življenja, letna povest in članek o šmar-

nicah, ki se bo nadaljeval skozi vse letnik in — verjetno — še dlje. Ob glavnih člankih pa pade v oči predvsem izbor novega sotrudniškega kroga. Tako piše uvodne članko k posameznim mesečnim praznikom vseuč. prof. dr. Fr. Ks. Lukman, tako Praznik vseh praznikov (Velika noč), Med vstajenjem in vnebohodom ter Velik je ta zakrament (sv. Rešnjé Helo); vseuč. prof. dr. A. Snok piše članke iz svete dežele, opisujoč kraje Jezusovih stopinj (Litostrotos — kraj Gospodove smrtne osodbe), Sion, Marijin grič ter Srce Jezusovo, s suličico prebodeno, v katerem je opisal postopek pri Jezusovi smrti, v kolikor se da rekonstruirati iz dokumentov. Vseuč. prof. dr. I. Lenček je napisal članek Bog je ljubezen. Ravnatelj prof. dr. Poganičnik piše vzpodbudne verske govore (Ko bi poznali dar božji, Novi človek, Sveti mostovi), ki teže po poglobliti religioznega človeka. P. dr. Roman Tominec je razložil simboliko velikega tedna (Dnevnik velikega tedna); prof. Janez Oražem je priložil razlago Velikonočnega ognja z lepim poglavjem iz liturgičnega življenja s Cerkvijo, k čemur naj služi tudi članek Živ čudež. Prof. Anton Strupi pa je prispeval par sestavkov k pobožnosti Sv. Srca Jezusovega (Zelje in oblube Jezusovega Srca, Posvetimo se Srcu Jezusovemu). Njemu se pridružuje tudi župnik Filipij J., ki piše članke o življenju Marijinih družb. Vmes so še pesmi M. Elizabete ter zanimiv in pester pregled dogodkov po katoliškem svetu, malenkosti, ki zelo poživljajo list in ga popularizirajo. Zgodovina šmarnic ter povest se seveda nadaljujeta.

Tako je kljub omejenosti prostora list živahen in svež ter edoben, pa tudi na visoki gladini ter vse in skozi poljudno pisan, kar ne more škodovati popularnosti družinskega lista, temveč ga samo dvigniti ter udariti tudi v drugih slojih, v katere do zdaj ni prodrl. Tako želimo ob štiridesetletnici, da bi »Bogoljub« prodrl tudi med izobraženca ter se razvil v centralno slovensko religiozno glasilo, katerega smo tako potrebni. td.

Drobne novice

Koledar

Torek, 9. junija: Mati milosti božje; Primož in Felician, mučenca; Ana Marija, sveta žena.
Sreda, 10. junija: Bogumil, škof; Marijeta Skot-ska, kraljica in vdova; Gatulij, mučenec; Timotej, škof; Asterij, škof.

† župnik Jožef Eppich

V torek, 2. junija t. l. je umrl v Stari cerkvi pri Kočevju ondolni župnik in duhovni svetnik g. Jožef Eppich.

Pokoini se je rodil dne 20. februarja 1874 v Mali gori pri Kočevju. Kot sin revnih staršev se je s težavo prebil skozi dijaška leta. Obiskoval je štiri razrede gimnazije v Kočevju, nato pa je študiral v Ljubljani, kjer je tudi maturiral. Vstopil je v bogoslovje, kjer se je odlikoval po svoji skromnosti in globoki pobožnosti. Kot takega ga je orisal tudi prof. Janko Mlakar v svojih Spominih, saj je bil pokojni njegov sošolec. Ze v bogoslovju je pokazal, da bo izredno zmožen dušni pastir in narodni delavec. V duhovnika je bil posvečen dne 22. julija 1897.

Svojo prvo službo je nastopil kot kaplan v Dobriču. Čez pol leta je prišel v Kočevje in nato v rojstno župnijo Stara cerkev, kjer je ostal kot župnik do svoje smrti. Letos 22. septembra bi bil praznoval 40 letnico župnikovanja v tej župniji.

Pokoini je bil med Kočevjarji izredno priljubljen, saj je bil cela desetletja njihov nesporni voditelj. V vsem svojem življenju pa so mu bili posebno pri srcu reveži. Nihče ni odšel od njega praznik rok. Tudi v občevanju je bil izredno priazen. Bog mu bodi obilen plačnik! Njegov pogreb je bil na praznik sv. Rešnjega Telesa v Stari cerkvi.

Osebnostne novice

40 letnico poroke obhajata dne 9. junija posestnik in trgovec iz Metlike g. Ignac Koren in njegova soproga. Ob tej priliki juna znanci in prijatelji iskreno čestitamo ter jima želimo še mnogo let srečnega življenja!

Občni zbor zadruge »Novinarski dom«. V nedeljo dopoldne je bil v »Novinarskem domu« ob lepi udeležbi članov-zadružnikov redni letni občni zbor zadruge »Novinarski dom«. Zborovanje je vodil predsednik g. Aleksander Zeleznikar, ki se je takoj ob začetku spominjal pokojnega, med letom umrlega člana-zadružnika dr. Frana Kulovca, ki si je pridobil nepozabne zasluge za naš novinarski stan, zlasti pa za ustanovitev »Novinarskega doma«. Pokojnik je bil eden najbolj delavnih odbornikov zadruge in brez njegove pomoči slovenski časniki ne bi imeli lastnega doma. Navzočni so počastili pokojnikov spomin s klicem »Slavate Poslovni poročili sta podala tajnik g. Prunk in blagajnik g. Seunig. Obsežni poročili sta navajali veliko delo zadruge v preteklem letu in znaten napredek. Novinarski dom v Gosposki ulici je sedaj popolna last časnikaškega stanu in so vsa denarna vprašanja lepo urejena ter je zadruza tudi bilatantno napredovala. Prečitano je bilo revizijsko poročilo Zveze slovenskih združenj, kjer je ta zadruza včlanjena. To poročilo poudarja vzgledno poslovanje zadruge. Poročilo nadzorstvenega odbora je podal g. Ante Beg. Na njegov predlog je bila podana odobrova razrešnica, kar je bilo soglasno sprejeto. Prav tako je bil soglasno sprejet predlog, naj se čisti prebritek poslovanja zadruge v lanskem letu pripiše rezervnemu skladu. Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni vsi odborniki, ki bi po vrnem redno izpadli, na novo pa: dr. Debeljak, Kessler in Pohar, za namestnika pa: Kač, Ravljen in Zupan. Potek občnega zbora je pokazal sliki vzajemnosti in soglasja, ki vlada v tej združni organizaciji naših časnikašev.

Vročina pritiska. Junij je od prvih dni naprej začel pritiskati z vročino, ki se od dne do dne stopnjuje. Sedaj je že 8. dan, ko ni bilo niti kaplje dežja. So kraji, kjer že ni bilo 14 dni dežja in občutijo tam že pomanjkanje moče. Sobota in nedelja sta bila dva prav vroča dneva, kajti dnevna najvišja temperatura je bila vedno oba dneva nekaj nad 30 stopinj C. V soboto je toploter dosegel maksimum +30,2 stopinj, v nedeljo pa +30,8 stopinj C. Tudi jutranja temperatura se polagoma zvišuje, v nedeljo zjutraj smo imeli v senci +15,8 stopinj, v ponedeljek zjutraj pa +16,6 stopinj C. Oba dneva sta bila brez megle. Jutra

K razstavi Gorše—Maleš

V nedeljo 7. t. m. je imel na razstavi Maleš-Gorše vodstvo slikar prof. Ivan Vavpotič ter je razložil umetnost naših dveh umetnikov med drugim takole:

Na kratko bi vam o obeh dejal, da sta dosegla že zdavnaj izven Slovenije vse priznanje, Maleš na Češkem in v Italiji, Gorše v Italiji — ko smo se tu, zlasti še o Malešu, prerekali, ali naj ga priznamo za polnovrednega in ga marsikdo še do današnjega dne ni doumel ali ni hotel doumeti.

Na prvi videz, tako zelo različna v svojem pojavu, zlasti če tako gledamo ločeno po sobanah in vendar nekaj je, kar ju drži zaveščno ne le v osebnem prijateljstvu, marveč v skupnih gledanjih, njun absolutno brezkompromisni in elementarni odnos do umetnosti.

Ko smo starejši, tudi naši impresionisti, predstavniki prav za prav le naturalizma, izšli iz materialistične dogmatike prehoda 19. stol. v 20. stoletje, tako se uvrščata Maleš in Gorše, kot vodilna povojna duhova v smislu pridobitve idealističnih gledanj na umetnikovo stvarjenje, v našo moderno.

Predvsem sta — idealista. Ne podrejata se pasivno naravi, ne skušata jo direktno posnemati, pa makar tudi samo le v optični ali telesno prostorni pojavi, marveč, dasi se ji kot božjemu stvarstvu spoštljivo klanjata, vendar ji stojita suvereno nasproti, ne obvladana, marveč obvladujoča jo, urejajoč, izločujoč, sintetično gradeč iz navideznega kaosa.

Vzemimo za primer le Maleša. V lepem, tihem, zasranem kotičku našega Tivolija si je našel svoj motiv. Mi starejši bi tu analizirali drevo za drevesom, vejo za vejo, deblo za deblom, iskali vse mogoče odtenke v barvnih valeurjih, perspektivno značno globino, skušali graditi vse v arhitektonskem ravnotežju, v ritmu linij in ploskev, v iskanju vse prevladujočega tona, skratka skušali bi

so jasna in nebo je čisto ko ribje oko. Po dnevi zaplovejo na nebo kakšni raztrgani, belosivkasti oblaki, ki se ne prinašajo spremembe vremena. V ponedeljek, 8. t. m. je godoval sv. Medard. In star rek pravi, da je takšno vreme skozi 30 dni, kakršno je bilo na Medardov dan. Medard je bil do opoldne jasek, lep in vroč. Barometer polagoma pada. V soboto je znašal zračni pritisk 765,5 mm, v nedeljo 764,8 in v ponedeljek 762,1 mm. torej že pod normalo, ki je določena na 764 mm.

— Suša grozi. Ljubljanski mali pridelovalci, še bolj pa okoliški kmetje ter vrtnarji se že pritožujejo čez sušo, ki utegne postati nevarna vrtnim in poljskim pridelkom. Sedaj bo šel krompir kmalu v cvetje in kmalu tudi fižol, pa tudi drugo rastlinstvo željno pričakuje dežja. Za krompir bi bil dež izredno koristen, zakaj v suši se napravijo le mali gomolji ali pa sploh ne. Mali pridelovalci v Ljub-

Ljubljana

Začetek dela nove mestne uprave

Župan mesta Ljubljane gen. Leon Rupnik in podžupan comm. dr. Salvatore Franchida sta v soboto sprejela načelnike mestnih uradov, zavodov in podjetij ter jih je župan pozdravil z jednatim nagovorom, predvsem je pa poudarjal, da je najvažnejša naloga mestnega uslužbenstva v sedanjih časih lajšanje težkih razmer vsemu prebivalstvu. S tovarškim sodelovanjem bo mogoče ohraniti dobri glas Ljubljane kot središča slovenskega življenja, napredka in kulture ter z dobrim zgledom najbolj koristiti vsemu našemu narodu. Prizadevanja mestnega uslužbenstva morajo prav posebno objeti najsiršašne občane, s prav vsemi, brez izjeme naj bodo pa mestni uradniki in uslužbenici ljubeznivi ali pa vsaj vljudni, kajti v teh časih tudi priazna beseda dobro dě.

Župan je predstavnik mestnega uslužbenstva posebno opozarjal še na odgovornost pri sodelovanju v korist občine in vsega prebivalstva. Nato je izpregovoril podžupan comm. dr. Franchida, ter izrekel uslužbenstvu svoj tovariški pozdrav in izrazil pričeanje, da bodo občinski uradniki z disciplino in čutom za odgovornost lojalno sodelovali z novo upravo, ki ima trden namen delovati v korist prebivalstva z vso odločnostjo, toda hkrati z mirno objektivnostjo in pravičnostjo.

I Vsem, ki so se spomnili pokojnega Iva Peršuha v smrtih urah, na njegovi poslednji poti in v molitvi: Bog plačaj, — Družina Peršuhova.

I Podpornemu društvu za gluho mladiño poklanjajo soestanovanci hiše Poljanska cesta 18, namesto venca pokojnemu administratorju te hiše, g. Ivu Peršuhu znesek 260 lir; rodbina Zupančičeva iz Ljubljane-Galjevice pa v počastitev spomina blagopokojne gospe Apolonije Karlinove znesek 200 lir. Prisrčna hvala!

I Cepljenje proti davici se je v Ljubljani že začelo ter bo, kakor smo čitali v listih, ta teden prvo cepljenje po vseh okrajih mesta tudi končano. Starši si lahko sami izberejo kraj, ki je najbližji in najlažje dosepen. Cepljenje gre hitro izpod rok, zato naj bodo starši točni, da cepljenja ne zamude. Na glavnih cepilnih postajah se cepljenje začne vsak dan ob 17. uri. Ko bo cepljenje na kakem kraju končano, bo zdravnik takoj odšel in ne bo čakal na zamudnike, ki bi morebiti prišli nepozno kot je bilo določeno. Posebno pa še poudarjamo, da so bila vsa šolska vodstva naprosena, naj k temu cepljenju pošljejo vse ono šolo obvezno mladiño, ki iz kateregakoli vzroka dosedaj še ni bila cepljena proti davici. Starše takih otrok pa prosimo, naj šolska vodstva pri tem podpirajo v korist zdravja svojih otrok ter se tako izognejo kazni, določene za vse one, ki bi svoje otroke brez tehtnega vzroka odtegnili obveznemu cepljenju.

I Na Viču bo cepljenje proti davici današnji torek 9. junija ob 17. uri v šoli, a za one, ki ne morejo čez kontrolno črto bo cepljenje tudi današnji torek ob 17.30 v gostilni Karo na Cesti dveh cesarjev. Jutrišnje sredo 10. junija ob 17. bo pa cepljenje v meščanski šoli v Mostah, a za one, ki zaradi kontrolne črte ne morejo v mesto, bo cepljenje tudi jutri 10. junija ob 17.30 v prostorih gostilne Schwentner na Šmartinski cesti.

I Na Barju bo cepljenje proti davici v soboto

— Jakopič na svoj elementarno barvni način, Jama na svoj optični veristični način, mi drugi spet kako drugače — približati se videzu objekta, tu tivolskega motiva samega, vsvariti tako rekoč optično rekreacijo videnege in občutenega; toda Maleš se loti stvari vse drugače. Zanj postane motiv motor, ob katerem se mu sprožijo vsi registri njegove v tem trenutku tako pesniške kot slikarske duše. On ne prične iskati in primerjati sence in luči, perspektivnih razmerij v prostoru, marveč se ves predan trenutku veseli tega krasnega dneva, te godzne samote ter poje in poje, enkrat tiho zase, nežno, zasranjeno, drugič vam vriska kot prešeren fant na vasi, kakor mu je pač v duši. In ob tem tivolskem motivu mu nastajajo novi prisrčani svetovi, barvne in svetlobne vizije pravljinih godznih scenerij, lahko smo tudi kje na havajskih otokih, ali pa utegnemo srečati Rdečo kapico. Skratka Maleš poje in muzicira in snuje pravljico, ko slika. Prav tako je pesnik kot slikar. Morda še bolj pesnik ali muzikant, ki so mu besede in zvoki barve in zopet in zopet samo le barve, prelivajoče se v bogati ornamentalni invenciji, v ritmičnem valovanju po slikarskem platnu. Tako nastajajo scenerije, kjer vse odmeva v notranjem soju vselega petja, na drugi sliki spet otožne tihe pesmi. Ta ali ona slika bi bila na primer čudovita oderska scenerija za Cankarjevo Lepo Vido in koliko takih scenerij vidim tu vsepovod na teh stenah.

Ko ste gledali enkrat Maleša s temi očmi in se mu hoteli odkritično, z nobenimi predsojdi obteženim srcem približati, tedaj boste razumeli veliki optimizem, pa tako veliko in globoko resničnost njegove umetnosti.

Maleš je tipičen otrok svoje dobe iz katere je vzrasel. Študijska leta so mu potekala ravno sredi največjih viharjev revolucij v umetnostnih bojih, predvsem v Pragi, križiču najneizprosnejših bojev med starim in novim, akademijo in izolacijem. Vsi ti viharji so bu-

ljani imajo sedaj mnogo dela, da zalivajo vrtno nasade, kakor solato, debulo in paradiznike, medtem ko na zalivanje večjih njiv krompirja seveda ni misliti. Zato se vsi, ki pričakujejo vsaj nekoliko živeža od lastnih nasadov, sedaj željno ozirajo k nebu, kdaj bo napovedalo tako pričakovani dež.

— Od doma je odšel 27. maja 14 letni Bogdan F. skupaj z 12 letnim Tonetom K. Bogdan ima levo roko onemajeno, obtečen je v pumparice, siv suknič, podobno obtečen je tudi Tone. Kdor bi ju vidiel, naj takoj sporoči bližnji karabinjerski postaji ali pa Kr. kvesturi v Ljubljani.

— Tatica zaljubljenih pisem. Svojevrsna tatica je 35 letna Judita Govi, uslužbena v nekem hotelu v Milanu. Imela je tovarišico Roseo Visinoni, s katero sta v skupni sobi tudi spali. Nekega večera pa je Roseo zmanjkala torbica, v kateri je imela zlat prestan, nekaj denarja in zavitek zaljubljenih pisem, katera ji je bil postal njen zarobenec. Nekaj dni kasneje pa je zalotila svojo tovarišico, kako je skrivaj brala njena ljubavna pisma. Na podlagi njene prijave je policija Govijevo prijela. Tatica je svojevrsno utemeljevala svojo pregreho. Ne gre mi za prestan in za tište bore pare, pač pa za ljubavna pisma. Ta sem hotela brati, ker nad njimi uživam in jih noben moški meni noče pisati.

Z ljubeznijo do dela, pravega reda in discipline — je pristavil podžupan — bo Ljubljana, ki po Duceviji volji varuje svoje značilnosti kulture, tradicij in šeg, postala vzorno upravno središče te pokrajine, ki je že vključena v veliki državni organizem fašistične Italije.

Po teh prisrčnih tovariških besedah so se predstavniki mestnih uradov, podjetij in zavodov pridružili podžupanovemu pozdravu Veličanstvu Kralju in Cesarju ter Duceju.

V imenu načelnikov in uslužbenstva mestne občine ljubljanske je s toplimi besedami pozdravil župan in podžupana direktor mestnih uradov Fran Jančigaj, zagotavljač, da ju bo mestno uradništvo in uslužbenstvo z vsemi močmi podprlo pri reševanju številnih nalog, ki so jih merodajni činitelji napovedali v korist in napredek Ljubljane in njenega prebivalstva.

Ko je direktor mestnih uradov Jančigaj po teh govornih predstavil vse načelnike županu in podžupanu, ki sta imela za vsakega priazno besedo ter pokazala veliko zanimanje za vse njih naloge, sta župan in podžupan pridržala načelnike glavnih uradov na kratki konferenci o nainuinejših vprašanih mestne uprave.

13. junija ob 17. uri v šoli, na kar opozarjamo vse Barjane, ker je v objavljenem razporedu po pomoti izpadlo cepljenje za barjanske otroke.

I Stanovanjske odpovedi. Okrajno sodišče v Ljubljani je letos prejelo v 5 mesecih do 1. junija 394 stanovanjskih odpovedi, s katerimi so hišni lastniki predlagali in zahtevali od najemnikov izpraznitev najetih stanovanj odnosno obratnih lokalov. Odpovedi lokalov so zelo redke. Odpovedana so bila v 90% mala stanovanja, obstoječa iz dveh sob in iz pritlik. Odpovedi velikih stanovanj so izredno redke. Lani v tem času je bilo pri sodišču vloženih 518 odpovedi. Zanimivo je, da so odpovedi mnogo številnejše v pomladanskih in poletnih mesecih, kakor pa v zimskem času. V mesecih letošnje hude zime tja do 15. marca je bilo leto 188 sodnih stanovanjskih odpovedi, v pomladanskem času od 15. marca naprej pa do 1. junija pa je bilo že 206 odpovedi. Leti pojav je bil tudi lani. V zimskih mesecih od 15. marca je bilo lani pri sodišču zaznamovanih 269 odpovedi, nato pa v pomladanskem času 349 odpovedi. V največjih primerih so bila stanovanja odpovedana najemnikom zaradi netočnega plačevanja najemnine, ko so jo bili dolžni celo po pol leta in še več mesecev. Mnogo stanovanj je bilo odpovedanih, ker so jih hišni lastniki rabili sami ali pa za svoje. Značilno je, da se ugovori proti stanovanjskim odpovedim množe in da so prav redke odpovedi, ki postanejo pravomočne brez vsakega pravdanja in ugovaranja.

I Utopljenec v šišenskem bajerju. Za Rožnikom, ob Večni poti, je majhen bajer, ki ga pozimi uporabljajo otroci za drsanje, poleti pa tudi za kovanje. Včasih se kopljejo v tem bajerju tudi odrasli. Vendar ta bajer ni tako nedolžen, kakor izgleda, ker so že večkrat izveliki iz njega kaškega utopljenca. V nedeljo popoldne se je v tem bajerju kopal tudi več odraslih moških. Naenkrat pa je eden teh kopalcev izginil pod vodo. Takojšnja po-

tali tudi ob mlado drevo ter mu zasakal rast. Senzitivno, nežno občutljiv, pa najnemernejši že po svoji občutnosti, je prenesel vse to k nam v naš, že po ekspresionizmu bratov Kraljev, kubista in konstruktivista Černigoja ter bratov Vidmarjev zrevolucionirani likovni umetnosti svet. Tako se zdi kot čarodej, povsod prisoten, zdaj v tej zdaj v oni obleki, kot da počiva v njem troje, petero in še več duš. Kot Picasso, Francozi in vse sodobne moderne, tako nas tudi on preseneča z navidezno vedno novim ter imamo v Malešu opraviti s simbolistom ter skoro suprealistom, fauvistom Matissove šole, elektikikom bi rekel, tu zopet z abstraktnim slikarjem ter dekoraterjem, tu — in zlasti v novejših delih, ga vidimo po potih modernega barvnega realizma, na primer v tihožitjih z ribami in pičci, portretom deklice, naslonjene na stol itd. Toda kot ga srečavamo v stoterih menjavah, kot nas vse bolj preseneča tudi v načinih tehničnih izvedb svojih čudovitih drobnih grafik — tako nam ostaja le vendarle vedno eno — Maleš slikajoči pesnik.

Vse kar velja za Maleša, velja tudi za Goršeta, ki je izšel iz šole velikega Meštroviča.

Pesnitev je tudi njegovo modeliranje, nikdar grobo posnemanje narave. V tihi po- božnosti gnetejo njegovi prsti, božajo površje okrogline in vdolbine, volumina se mu razširjajo, rastejo v prostor, na polje življenja, zdravega polnega življenja, vse se suče, vije, razteza, iz nekdanje statike mu prehaja vse v silno razgibanost, toda vse podrejeno nekim notranjim ritmičnim zakonom, da mu poje, kot Malešu, ves setav teh v čudovite harmonije prelivajočih se linij zdravih golih teles, ki tvorijo sintezo Gorsetove umetnosti.

Mogočna manifestacija njegove momumentalne umetnosti nam daje danes slutiti, kaj vse bo Slovencem prinesla še blagoslovljena roka tega umetnika.

moč sokopalcev je bila brezuspešna, ker utopljenca ni bilo mogoče najti. Poklicani so bili mestni poklicni gasilci, ki so z drgovi preiskali bajer in končno našli truplo. Seveda je bilo zaman vsako umetno dibanje in druga pomoč. K truplu je prišla uradna komisija, ki je ugotovila vzrok smrti ter dala truplo odpeljati v mrtvašnico.

Naznanila

GLEDALISCE, Drama: Torek, 9. junija ob 17.30: Poročno darilo. Red B. — Sreda, 10. junija ob 17.30: Vdova Rošinka. Izen. Zelo znizane cene od 10 lir navzdol. — Četrtek, 11. junija ob 17.30: Konto X. Red Četrtek. — Petek, 12. junija. Zaprtó.
Opera, Torek, 9. junija. Zaprtó. — Sreda 10. junija ob 17. Prijatelj Fric. Red Sreda. — Četrtek 11. junija ob 17. Boccaccio. Opera. Red A. — Petek, 12. junija ob 15. La Boheme. Izen. Dijaška predstava. Zelo znizane cene od 12 lir navzdol.

RADIO, Torek, 9. junija. 7.30 Poročila v slovenski. — 7.45 Pesmi in napevi. V odmoru (8.00) Napoved časa. — 8.15 Poročila v italijanski. — 12.15 Koncert sopranistke Rezike Lipušček-Kortnikove (pri klavirju Marjan Lipušček). — 12.40 Sekstet Jandoli. — 13.00 Napoved časa. Poročila v italijanski. — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. — 13.17 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijancec. — Operetna glasba. — 14.00 Poročila v italijanski. — 14.15 Pisano glasbo izvalja orkester pod vodstvom dirigenta Gallina. — 14.45 Poročila v slovenski. — 17.15 Duet harmonik Malgaj. 17.40 Koncert harfista Luigija Magistrettija. — 19.30 Poročila v slovenski. — 19.45 Laha glasba. — 20.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. — 20.30 Vojška pesmi. — 20.45 Koncert ritmosofoničnega orkestra Cora, vodi dirigent Semprini. — 21.45 Predavanje v slovenski. — 22.00 Orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE, Nočno službo imajo lekarni: dr. Kmet, Tyrševa cesta 3, mr. Trnkocaj, ded., Mestni trg 4; in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

POIZVEDOVANJE, Našla se je moška ura na tramvaju pri Gradisca. Dobi se pri J. Sedej, Rožna dolina, Cesta VIII. št. 12.
Zrubila sem v ponedeljek zjutraj od Sv. Petra ceste do cvetličarne Kasiše v basni zlato zapetnico z vijoličastim kamnom. Pošten najditelj naj jo odda v upravi »Slovenca«, Kopitarjeva ulica proti dobri nagradi.

Del urezanega sivega rokava je nekdo pozabil pri vrtlarju na magistratu, kjer ga pogrešani rokav še vedno čaka.

Iz Gorzije

60 letnica Garibaldijeve smrti. V torek, 2. junija zvečer je bila v »Liktorski dvorani« slovesna proslava šestdesete obletnice smrti I. Garibaldija, velikega borca za svobodo in zedinjenje italijanskega naroda. Spominski govor je imel skvadrist Giancarlo. Proslave se je udeležilo veliko število odličnikov in zastopnikov raznih organizacij.

Toča je pustila. Zadnje dni maja nas je letos prvič obiskala ledena šiba — toča. V petek, nekoliko po šestih uri zjutraj je preko vse dežele divjala besna vihra. Med silnim grmenjem in bliskanjem se je vsula močna ploha, ki je bila skoraj povsod združena z močno burjo. Nad briške gribe je pa grozeče neurje prineslo smrtonosno točo. Najbolj je trpelo grozde, ki je bilo v najhujšem rastju. Kamor je zadel z vso svojo uničujočo silo, je sklestila in odbila vse mladice in poganike. Najbolj je oškodovan zapadni del, kjer so ponekod vinogradi docela ogoljeni. Nesrečni pas gre od podobahtinske strani preko zgoranje dela Oslavije, čez del Quisee in St. Martina, čez Vedriano, Visenovico, Castel Dobra do St. Lorenza.

Z Gorenjskega

Radovljiški župan o svojem enoletnem delovanju. Pred kratkim je župan v Radovljici Jožef Babnik poročal o svojem enoletnem delovanju, ki je bilo zelo obširno in poučno, poleg tega pa je podal pregled o finančnem poslovanju mestne občine v preteklem proračunskem letu. Predvsem je gledal nato, da se zaozastala dela hitro dokončajo in napake odpravijo. V delu so načrti za pozidavo mesta, kar se bo zgodilo po končani vojski. Posebno pozornost obrača na olupšavo mesta. Nastali so lepi parki, promenadne ceste so v delu, grde objekte so odstranili. Mestna občina je dobila potrebna zemljišča za napravo sodobnega športnega prostora. Proetovljna gasilska četa bo dobila še shrambo za orodje in novo vežbališče.

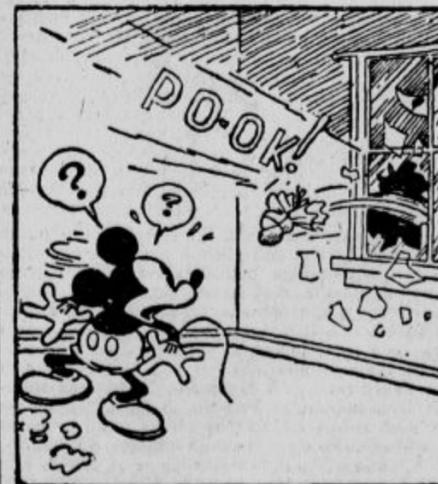
S Spodnjega Štajerskega

Umril je v Celju v starosti 72 let tapetnik Ivan Cvetanovič.

Cez most z glavo v Voglajno. Dvanajstletni Karel Sovink iz Trnovelj pri Celju se je igral na mostu, ki pelje čez Voglajno. Pri tem pa je padel z glavo naprej v vodo. Ne srečo so bližnji ljudje takoj opazili in hiteli dečku na pomoč. Izveliki so ga iz vode nezavesnega in hudo poškodovanega po glavi. Reševalni avtomobil je Sovinka prepeljal v celjsko bolnišnico.

Medtem pa je Mišek v pisarni čakal in čakal Kužka. Ura je bila že devet, Kužka pa od nikoder! Ko je tako čakal ves zamisljen in v skrbeh, je nenadoma strahovito počilo. Mišek je planil pokonci in se je vprav še srečno umaknil, da ga niso zadele črepinje razbite šipe. V sobo je prifrčal v papir zavit kamen, na papirju pa je bilo zapisano:

»Mišek, Kužka smo ujeli. Če se spraviš iz mesta do jutri popoldne, ga bomo spustili v svobodo. Sicer se ga bomo pa rešili in nato zasledovali tebe. Brez šale: dobro premisli!«

»Veza.«
V levem vogalu lista je bila naravnana mrtvaška glava s kostmi.

Rimsko pismo:

Šola na prostem

Te dni je v Rimu na Kapitolu odprta zanimiva šolska razstava pod geslom »Šola na prostem«. Kakor po drugih državah, tako se tudi italijanski šolniki močno ukvarjajo z mislijo, kako učenca čim bolj zblížiti z naravo in kaj storiti, da bi posejanje šole ne bilo za učenca bridka nujnost, ki mu zagreni otroška leta, ampak veselje in radost. Ni to lahka naloga in po vsem svetu se vzgojitelji po najboljših močeh in z vsemi vzgojnimi sredstvi bore proti notranjemu odporu, ki ga otrok navadno kaže za šolo. Pričujoča razstava kaže, da tudi italijansko šolstvo pozna moderna vzgojna stremjenja, da pa skuša sprovesti v življenje pred vsem le to, kar je za Italijo z ozirom na njeno podnebje in zgodovino najprikladnejše.

Zato ima tu beseda »Šola na prostem« **več pomenov, kar je dobro razvidno iz same razstave.**

Prvič se ta pojem nanaša na šolsko poslopje kot takšno. Razstavljenih je mnogo prav zanimivih načrtov od raznih arhitektov, kakšna naj bo šola na prostem. Večina iz obstoječih tovrstnih šol — dosedaj jih je 25 v Italiji — kakor tudi one, ki so zamišljene v načrtu, naj bi bile tako zgrajene, da lahko služijo za zaprto ali pa odprto šolo. Ob slabem vremenu torej in po zimi naj bi šola bila zaprta, po mladi in poleti, ki je toplo, pa odprta. Kako naj bi to bilo mogoče?

Najbolj pogosto rešujejo arhitekti vprašanje na ta način, da grade šolska poslopja v obliki paviljonov z velikimi steklenimi stenami, ki jih je v toplih letnih mesecih mogoče odstraniti, tako da so otroci res kakor na prostem. Ponekod se da odstraniti tudi strop. Vsi ti načrti v celotni zgradnji upoštevajo pač mlo podnebje, s katerim je Italija oblagodajena in bi za severnejše ležeče kraje ne mogli priti v poštev. Še več načrtov pa pusti šolsko poslopje trdno zidano in nespremenjeno, postavi pa ga v obsežen z drevjem porasel vrt, podoban angleškemu parku, kamor se otroci s klopimi vred preselijo v toplih mesecih. Vrt mora biti seveda obsežen, da se razredi ob istočasnem pouku med seboj ne motijo. Pa tudi ta način zahteva trajno ugodno vreme, da se ni treba neprestano sem in tja seliti. Po načrtih naj bi imel vsak razred tudi na prostem določen šolski prostor, ograjen s kamenitimi ali lesenimi stebri, čez katere se napae plahta, da so učenci zavarovani pred oncem.

Kot vzor takšne šole je razstavljen model nekega srednješolskega učnega zavoda blizu Milana, z desetimi paviljoni po dva razreda sredi obširnega parka z velikim internatskim kolegiem in zavodsko cerkvijo sredi naselbine. Ob lepem vremenu se razredi kar preselijo na prost.

Kakor kaže razstava, pa se pojem »šole na prostem« **ne nanaša le na šolsko poslopje, ampak na sleherni pouk izven šolske sobe.** Sem spadajo pred vsem izleti v prosto naravo, ki naj učenca dajejo možnost neposrednega opazovanja. Tu naj spoznava pod strokovnim vodstvom svojega učitelja rastlinstvo in živalstvo domače pokrajine. Iz razstave in zvezkov učencev, ki so tudi razstavljeni, je mogoče sklepati, da je pouk v prosti naravi ponekod zelo pogosten. Učenci botanizirajo in herbarizirajo ter popisujejo, kaj so zunaj videli. Enkrat jih učitelj pelje v hrib, da nabirajo zdravilne rože, drugi da naberejo strupenih. Isto je z gobami. Popisujejo, kako so nabirali pravi in divji kostanj in kaj vse jim je učitelj povedal o industriji, ki sloni na kostanju oziroma njegovem lesu. Potem so šli v trgatve, ki je v Italiji več vrst: vinska, oljčna, pomarančna itd. Obiskali so tudi razne obrtnike v njihovih delavnicah in se seznanili z njihovim delom. Bili so pri mizarju, krojaču, čevljarju, kolarju, kovaču, lončarju... in opazovali, kako se izdelujejo potrebščine, s katerimi imajo dnevno opraviti. Tak način pouka se zdi kaj primeren, saj je posebno po mestih polno otrok, ki nimajo niti pojma o lončarstvu ali sirarstvu kakor tudi ne o nešteti drugih obrtih. S takim poukom se v otrokih zbujajo tudi zanimanje za praktične poklice, kar je važno, posebno danes, ko vse sili v srednjo šolo in na univerzo.

Iz razstave bi se moglo tudi sklepati, da imajo večji šolski zavodi na razpolago terrarium za študij ličink, hroščev in metuljev ter aquarium za študij drugih živalskih in rastlinskih vrst. To imamo tudi pri nas vpeljano. Po mestih pa delajo pogoste izlete na kraje, kjer se morejo seznaniti z bogato domačo zgodovino, z zgodovinskimi in umetnostnimi spomeniki itd. Vse to se šteje k »šoli na prostem«. Tudi tako imenovani rokotvorni pouk ali delovna šola deloma spada po tukajšnjem pojmovanju pod

poglavje »šole na prostem«, ker so razstavljeni tudi predmeti, ki jih učenci pod vodstvom učiteljev sami izdelujejo: mreže, košare, več vrst suhe robe, igrače itd. Šolniki bodo kajpak tudi o tem načinu šolskega pouka imeli svoje mnenje, ker poznajo tudi njegove senčne strani, kakor je povsod v življenju: sonce in senca! Saj se je pri nas o teh vprašanjih že zelo veliko pisalo. Pričujoča razstava pa vendar nudi precej dober prerez razvojne stopnje, v kateri

se italijansko šolstvo trenutno nahaja. Zdi se, da je ob enem zamišljena kot poziv vzgojiteljem, da pred vsem oni zavzamejo stališče in povedo svoje strokovno mnenje.

Končno bodi še omenjeno, da »šola na prostem« **označuje med svojimi pionirji tudi dva italijanska mladinska in svetnika katoliške Cerkve: Sv. Filipa Nerija, ki je zbiral mladinu in hodil z njo igrati na Gianicolo in je med otroki otrok postal, da bi jih tako k sebi pritegnil in navdušil za božje ideale in pa sv. Janeza Boska, ustanovitelja Salezijanske družbe, ki je rad vodil mladinu na sprehode v prosto naravo in jo tam učil iz čudovitih del stvarstva sklepati na velikega Stvaritelja. Sliki obeh mladinskih vzgojiteljev sta razstavljeni med začetniki šole na prostem.**

Sport

29. kolo državnega nogometnega prvenstva

Tudi včeraj ni padla končna odločitev

V državnem nogometnem prvenstvu so odigrali včeraj 29. po vrsti ali predzadnje kolo. To kolo je bilo podobno odlomku dirke, pri katerem drvijo proti cilju tri vodilna moštva v enaki razdalji. Roma je bila na vodstvu, tesno za njo Torino, za Torino pa Venezia. Samo po eno točko je znašala razlika med temi klubi z vrha razpredelnice. Zaigrali so še enkrat in kandidati za prvo mesto so spet za dve točki napreli. Razdalja je ostala ista. Roma ima 40 točk, Torino 39, Venezia pa 38.

Kljub zmagi pa, katero so včeraj dosegli Benečani nad Ligurijo, je njihova usoda zapečateni. Za Benečane je sedaj gotovo, da ne bodo deležni slave državnega prvaka za l. 1942. S pravilčno razliko golov bi morali beneški igralci odpraviti prihodnjo nedeljo svojega nasprotnika, Roma in Torino pa bi morala izgubiti — le v tem primeru bi im ostalo upanje. To pa se ne bo zgodilo. Ostala sta torej le še dva kandidata za prvo mesto: Roma in Torino.

Moštva vodilne trojice so imela včeraj razmeroma lahke naloge. Rešila so jih kakor dogovorjeno: s istimi izidi — 2:0 — so odpravila svoje nenevarne nasprotnike. Najbolj vroče je bilo najbrže v Torinu, kjer je gostovala Tristina. Vendar se Tristini, ki se je v zadnjem času krepko opomogla, ni posrečilo, da bi spravila svojega zreljšega nasprotnika v skripce. Torino je postavil že v prvem polčasu izid 2:0 in ga obdržal vse do konca. Tristinski napad se je moral vrniti brez plena.

Benečani so gostovali včeraj v Genovi in igrali s tamkašnjo Ligurijo. Dosegli so dva gola in si prilekli dve točki. Prav tako je bilo tudi v Livornu, kjer so gledali moštvo naresnejšega kandidata za letošnje državno prvenstvo, rimsko Romo. S precejšnjo lahkoto je enastorica Rome opravila svoje naloge in si vpisala v razpredelnico dva gola in dve točki v dobro.

Na koncu razpredelnice se je zgodila včeraj nemala senzacija. Vse, ki so bili vajeni na to, da ime Napolija v družbi Modene na koncu razpredelnice je presentila nepričakovana in visoka zmaga Napolija nad Juventusom. Ta je namreč gostoval v mestu pod znanim ognjenikom, Napolitanci so zaigrali tako spretno in koristno, da so spravili krepko enastorico Juventusa ob obe točki. Zmaga Napolija je tem pomembnejša, ker se je otresel brezupnega položaja na predzadnjem mestu razpredelnice. Znano je namreč, da bodo po končanem prvenstvu poslali dvoje zadnjih moštev iz odlične tovarišije prvega razreda nazaj v nižjo šolo. Napoli je za enkrat na varnem, usoda Modene pa je zapečateni. V jeseni, ko bodo začeli z novo nogometno sezono, bo Modena igrala v drugem razredu, na njenem mestu pa bo poskušal svojo srečo nogometni klub iz Barija. To, kar bo naše bralce najbolj zanimalo, so kapadka rezultati:

- Bologna: Fiorentina—Bologna 3:2
- Napoli: Napoli—Juventus 4:1
- Modena: Genova—Modena 3:2
- Livorno: Roma—Vivorno 2:0
- Milan: Milan—Ambrosiana 2:2
- Rim: Lazio—Atalanta 2:1
- Genova: Venezia—Liguria 2:0
- Torino: Torino—Tristina 2:0.

Vrstni red moštev in stania točk je po 29. kolu državnega nogometnega prvenstva naslednje: Roma 40, Torino 39, Venezia 38, Lazio in Genova 35, Juventus 31, Tristina 29, Bologna 28, Milano 26, Fiorentina, Liguria in Ambrosiana 25, Atalanta in Napoli 23, Livorno 22, Modena 19.

V drugem razredu so igrali takole:
La Spezia: Spezia—Udinese 4:1
Vicenza: Vicenza—Fiumana 1:1
Prato: Prato—Luchese 2:1

- Bari: Bari—Novara 3:2
- Savona: Siena—Savona 1:0
- Alessandria: Alessandria—Brescia 2:1
- Bustozanzio: Pro Patria—Fanfulla 4:0
- Pescara: Pescara—Pisa 1:0
- Padova: Padova—Reggiona 8:1.

V vsem vodi Bari s 43 točkami, sledijo pa Padova 39, Pescara 38, Vicenza 37, Brescia 35, Novara 33, La Spezia 32, Alessandria 31, Pisa 29, Pro Patria in Udinese 28, Savona in Siena 27, Fanfulla 26, Reggiona 21, Fiumana 20, Prato 19, Luchese 9.

Sport v kratkem

V tekmovalnih za rimski pokal v Milanu so bili izidi drugega dne naslednji: Bossi-Quintavalle sta premagala nemško dvojico Gles-Goepfert 6:3, 11:9 in 6:2; za tem je nastopil italijanski par Cuccelli-Del Bello proti Nemcem Kochu in Buchholz; izid je bil 7:5, 9:7 in 6:4 za Italijane. Prvega dne so odigrali samo dve partiji gospeznikov. Del Bello je z lahkoto odpravil Goepferta v treh setih s 6:3, 6:2 in 6:1 in dosegel za Italijane prvo točko. Za tem sta se spoprijela Koch in Cuccelli. Igra je trajala štiri sete in končala s 6:3, 6:2, 0:6, 10:8 v prid Nemcu Kochu.

V Milanu so nastopili nemški igralci tenisa proti italijanskemu predstavništvu. V tekmah za rimski pokal sta si obe ekipi točke podelili in končali tokratno srečanje s 3:3.

V Cretu pri Celju so otvorili novo športno igrišče, katerega je uredila tovarna Westen. Ob tej priliki so imeli otvoritveno lahkoatletsko prireditev, ki pa ni dala vidnejših rezultatov v tehničnem oziru.

Hrvatska nogometna reprezentanca je igrala včeraj v Bratislavi proti slovaški državni enajstotici. Zmagali so Hrvati z izidom 2:1.

Tudi v Zagrebu so imeli v nedeljo mednarodni teniški spored. Za rimski pokal so igrali Madžari s Hrvati. Po drugem dnevu tekmovalja je bilo stanje točk izenačeno 2:2.

Najboljše boksarje imajo Nemci. V velikem rimskem stadionu se je vršil od 4. do 7. junija boksaški troboj predstavnikov Italije, Nemčije in Madžarske. Po evropskem prvenstvu v Bratislavi je bila to največja boksaška prireditev. Po izidih v Bratislavi, o katerih smo pred časom izproneje poročali, je bilo pričakovati, da bodo igrali Madžari podrejeno vlogo, borba za prva mesta pa se bo vršila med Nemci in Italijani. Tako se je tudi zgodilo. Nemci so nastopili s skrbno pripravljeno ekipo, ki je imela skupni tekmovalni tečaj v Porečju pri Vrbskem jezeru. Zanimanje za to prireditiv je bilo v Rimu izredno veliko. Finalnim borbam v nedeljo je prisostvovalo okrog 10.000 gledalcev. Zmagali so Nemci s 23 točkami, Italijani so jih dosegli 17, Madžari pa 7. V jeseni bodo ponovili boksaški troboj v Budimpešti, pozimi pa v Berlinu. V zvezi s trobojem in Rimu se je vršil tudi kongres mednarodne boksaške zveze, katerega so se udeleževali zastopniki 16 narodov. Zanimivejše podrobnosti o tej prireditivi bomo objavili med tednom.

Štirje klubi bodo prišli v finalne tekme za nemško nogometno prvenstvo. To so dunajska Vienna, Schalke 04, berlinski Blau-weis in enajstotica Offenbacha.

Iz Berlina poročajo, da so resnične govornice o povratku Maksa Schmelinga v boksaško areno. Včeraj so objavili odločitev boksaške zveze, da bo nastopil Schmeling proti Neuselju meseca septembra. To prireditev bodo gledali najbrže v Berlinu.

Svedski tekač Lindman je znan med vsemi evropskimi atletki kot najhitrejši mož v teku čez zapreke. Vse kaže, da bo tudi letos žel precej športne slave. Pri svojem prvem letošnjem nastopu je pretekel 110 m čez zapreke v izvrstnem času 15,1 sek.

Iz Hrvatske

Hrvatski pravosodni minister dr. Puk, ki se mudi na večdnevem obisku v Bratislavi, je bil sprejet v avdijenci pri predsedniku slovaške republike dr. Tisu, predsedniku vlade dr. Tuki, notranjemu ministru Šauu Mahu in pravosodnemu ministru Fritzu. Istočasno z ministrom dr. Pukom je dopotovala v Bratislavo tudi delegacija hrvatskih pravdnikov, zastopnikov pravosodnega in zunanjega ministrstva, ki se bo z zastopniki slovaškega pravosodnega in zunanjega ministrstva pogajala za sklenitev konvencije o podeljevanju medsebojne pravne pomoči.

V okviru hrvatske državne gospodarske komisije so v Zagrebu imenovali poseben odbor za državne dobave. Predsednik odbora je hrvatski domobranski minister. Ta odbor mora odobriti vse dobave za hrvatsko vojsko, ustajške oddelke in civilne državne urade.

Med Hrvatsko in Romunijo je vzpostavljen reden telefonski promet. Vrši se preko Madžarske odnosno Nemčije.

Obvezno predvojsko vzgojo so na Hrvatskem odpravili za vse tiste, ki niso sposobni za vojaško službo.

Gospodarska policija se je po časopisnih vesteh na Hrvatskem dobro obnesla. Ta policija se je v zadnjem času vrgla predvsem na delo, da izsledijo vse poti in načine, kako so nekateri zagrebški gostilničarji in restavratirji dobivali živila iz pokrajine ter jih potem prodajali dalje po višjih cenah, kakor so pa za dotična živila, uradno dovoljene. Policija je že zaprla več gostilničarjev ter jih je občutno kaznovala z denarno in naporno kaznijo. Razen tega bodo pa morali po prestani zaporni kazni na policiji še vsi oditi na delo v taborišče.

Iz Srbije

Nedelj na obisku v srbski narodni banki. Srbski ministri predsednik general Nedelj je te dni obiskal srbsko narodno banko, kjer so ga sprejeli in pozdravili guverner narodne banke dr. Radošević, viceguverner dr. Mirko Kosić in zastopniki nemških vojaških oblasti v tem denarnem zavodu. Po prihodu v banko je imel z vodilnim uradničtvom banke razgovor o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na srbsko denarništvu in narodno gospodarstvo.

Veliko skrb šolstvu morajo po navodilih srbskih osrednjih oblasti posvečati vsi okrožni predstojniki. Pri pregledih poslovanj zaupanih jim ustanov, okrožni načelniki tudi vedno nadzorujejo delo v posameznih šolah. Z učitelji in profesorji imajo povsod konference ter posvete o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na zboljšanje pouka in na upostavitve tesnejših stikov med šolo in domom. Povsod imajo pred zbrano šolsko mladino predavanja o pogubnem vplivu komunizma.

Stalna predavanja proti komunizmu so uvedli po vseh srbskih srednjih šolah. Predavanja imajo sami profesorji, ali pa strokovnjaki, ki so se že prej bavili s tem vprašanjem.

Šmarnične pobožnosti so imeli katoličani tudi v Kragujevcu. Ljudsko petje je organiziral g. župnik Zalar. Večkrat je nastopil tudi cerkveni pevski zbor. Pri šmarničah je bila precejšnja udeležba tudi otrok, za katere sedaj skrbi prejšnji župnik v Kosovski Mitrovici g. Strašek, sedanjí spiritual v banovinski bolnišnici v Kragujevcu.

Katoliška cerkev v Kragujevcu je dobila nov križevc. Naslikala ga je gđ. Jasna Prinčeva, bivša meščanskašolska učiteljica za risanje in gospodinjstvo.

Za šefa invalidskega oddeska je prestavljen iz Niša na šumadijsko finančno ravnanstvo v Kragujevac g. Barič. G. Barič je strokovnjak za ta vprašanja in živi v Srbiji že več let.

Uspel koncert v Belgradu. V torek, 26. maja, je bil v dvorani Kolarčeve ljudske univerze v Belgradu velik mladinski koncert pod vodstvom znanega glasbenega učitelja in pevovalje Slovenca Albina Fakina. Spored koncerta je bil zelo pester. Kot prvo točko je odigral mladinski orkester, v katerem uspešno sodeluje tudi več Slovencev, koncertno koračnico J. Fučika. Nato je zapel ob spremljavi orkestra arijo Cavaradosija iz Puccinijeve opere »La Tosca« **Slovenec tenorist Blaž Oblak.** Občinstvo mu je za uspelo petje navdušeno ploskalo. Kot izvrsten koloraturni sopran pa se je pokazala Slovenka gđ. Ivanka Tavčarjeva, ki je občuteno in doživljeno zapela arijo »Lastavica od Del'Acue in »Valček« **iz Straussove opere »Nepotiči.** Posrečilo se ji je zelo dobro obvladati raznovrstne glasovne variacije, ki jih zahtevata obe ariji. Dvorana je bila navdušena nad mlado pevko, ki ji njen lepi, prijetno doneči sopran obeta še lepo bodočnost. Prav tako so na koncertu nastopili slovenski in srbski harmonikarji, ki so uspešno odigrali več slovenskih in srbskih narodnih pesmi. Nekaj baletnih točk, na katerih so nastopili baletni začetniki, je bilo prav posrečenih. Dvorana je bila dobro zasedena in namerava g. Fakin koncert ponoviti, ker je bilo zanj tako živahno zanimanje.

P. Tone:

Tri kaplje krvi

(Legenda iz dobe mučenecv.)

Sveti Peter, nebeški ključar, je široko odprl sveta vrata in stopil med podboje. Tako se nebeška vrata ne odpirajo vsak dan. Še angeli so prihitali, da sprejmejo nove nebeščane. Ozri se je stari vrtar na pot, ki je držala z zemlje, a ni nikogar opazil. Skoraj bi se bil razjezil na angela, ki mu je prišel povedati, da prihajajo novi mučenci, in bi se tudi bil razjezil, da ni zagledal v daljavi popolnika.

Resen, umerjen mu je bil korak Dolga, duhovska obleka mu je čudovito pristojala, sivi lasje so kakor srebrna venec obkrožali glavo. Peter kar ni mogel verjeti, da bi bil to tisti mučenec, ki so ga napovedali: »Kakšen nadložen fajmošter bo,« **si je mislil, rekel pa ni nič, ker bi bili angeli hudi. Ko pa se je popotnik približal, je sveti vrtar opazil svetlo rano na čelu: kakor krona je bila krvava eraga na čelu. Iz vratu je še vedno polzel venec krvi in talar je bil že ves prepojen s krvavimi biseri. Ob popotnem je hodil angel: visoko je dvigal palmovo vejo in v zlati posodi je nosil nedolžno prelito kri.**

Sveti Peter je hitro uredil angelsko družščino ob vratih in dostojno pričakal tovariša v duhovski službi in mučeniški smrti.

»Pozdravljen — nova priča Kristusove vere!« **Nerodno je bilo sivemu duhovniku, morda je celo nekoliko zardel v brezbarvna lica.**

»Z gospodom Bogom bi hotel govoriti. Opravičiti se moram,« **je skušal obrniti pogovor. Pa angeli niso prenehali vzklikati.**

»Ave — novi biser Jezusove krone! Ave — novi mučenec zaradi dela za Kristusa in cerkev! Ave!«

Nebeške trate so vzvalovile: tisoč in milijon svetih duš je prihitelo naproti novemu svetniku. Spoznavalci svetih resnic so prihitali, da se poklonijo, svete device so mu pesem zapela v po-

zdrav, očaki in preroki so stali ob njegovi poti, škofje in mašniki so se čudili krvavemu talarju, menihi in puščavniki so prihitali iz svoje samote, sveti mučenci so se sklonili in nemo pozdravili novega trpina.

Sivolasemu duhovniku se je zdelo vse to odveč: »Zakaj vse to?« **je vprašal angela.**

»Klanjajo se Bogu, ki je dal umrljivemu človeku tako milost: milost mučeniške smrti.«

Iz daljave se je zaslišal glas: kakor glas trombe; deveteri korj angelov, ki stoji ob prestolu božjem, so peli hvalnico Bogu:

»Hvala — čast — ljubezen in zahvala Gospodu našemu Bogu! Hozana!«

Sredi med angeli se je blestel božji prestol. Duhovnikova duša se je zgrudila bred božje obličje in zajecjala svoje opravilo: »Gospod! Odpusti!«

Božja moč je dvignila dušo; in ko so se je dotaknile vsemogočne roke, ja zablestela v tisočih lepota.

»Zahvaljen, Gospod, Bog!« **je dehnil duhovnik in ko je videl, da ga Bog posluša, je nadaljeval:**

»Bil sem duhovnik: na veke Te bom hvalil za to milost. Duhovnik, ki mora biti le za druge, ne zase! Ko duhovnik najde Boga in zaživi iz njega, ga v polni lepoti pokaže tudi drugim — na samemu sebi. Gospod, če kaj ni bilo prav, mi odpusti.«

»Zame si padel, v delu za kraljestvo božje na zemlji si prelił kri — pozabljeno je — tvoja kri je izmila madeže.«

»Velik si, o Bog, in človek nič!«

»Velik si, o Bog in človek nič!« **so ponovili nebeščani.**

Gospod Bog je vzel palmovo vejico iz rok in jo dal mučencu. Potem je vzel zlato posodo, v kateri se je blestela kri mučenika, zajel iz nje kapljico in jo prenesel na krono Jezusa — Odrješnika, svojega Sina. Novi biser se je zasvetil v kroni Kralja mučenecv. Ostalo kri pa je izlił angel na zemljo — to zapuščeno in poteptano solzno dolino: »Iz nje naj rastejo novi, boljši

kristjani, ob njej naj se spreobrnejo hudobni in po njej naj bodo uslišane prošnje vernih!«

»Kri mučenca — seme novih kristjanov,« **so prepevali nebeški zbori.**

Kakor lepa pesem, ki se je ne naveličas poslušati, se je začela vsa zgodba iznova.

Mlad fant, boječ in plah, se je bližal nebesom. Na obrazu so se poznali sledovi okrutnega umora: »Padel je, ker je nosil na sebi edino krivdo, da je bil katoličan in vnet za vse dobro in sveto,« **so si pripovedovali nebeščani. »Prav ob onem starem duhovniku je padel, tik ob njem, ko sta oba v srcu še nosila Jezusovo sveto Rešnje Telo.«**

Božja roka je spet dobrohotno dvignila dušo v svoje naročje, poslušala molitev za druge, zajela kapljo krvi novega mučenca za novi biser v kroni božji.

Mladi fant pa je odšel med nebeške mučence.

In še en biser je zablestel v kroni Jezusa Kristusa v tistih dneh. Mož, jeklen in zdrav, da bi gore prestavljal in morje prebrodil in se je zemlja tresla pod težo njegovih korakov, je pripeljal v nebesa.

»Novi mučenik!« **so govorili nebeščani. »Poznam te,« **je prehitel Bog. »Iz tistih lepih dni te poznam, ko si se toliko trudil za čast sv. Evharistije. Lepo je bilo takrat, kongres je bil, slavje na čast sv. Rešnjega Telesa. Vodil si zbor rediteljev in tvoje oko je skrbno pazilo, da je šlo vse v redu, vse v čast božjo. In koliko si delal na drugem kongresu za kraljestvo Kristusa Kralja. In zdaj: poveljnik častnih čet, poveljnik poštenih src, si padel v službi in v delu za svojega Vladarja Jezusa Kristusa. Glej, tvoja kri bo za večno lepšala krono Kristusa Kralja. Pozabi na trpljenje in stopi v vrsto mučenecv!«****

Vsak Slovenec, ki le more naj naroči »Slovenčevu knjižnico«. — To je njegova kulturna in socialna dolžnost. Knjige lahko plačujete mesečno

Miklova Zala

SPISAL DR. J. SKET

RIŠAL E. GODEC

190.

Prebudil se je, ko je žarek posvetil nanj. Toda še vedno si ni mogel znebiti sanj. Pred njim sta stali še vedno Zalika in Almira, njegova sreča in nesreča. Zdi se, da vidi še konec svojih sanj; neznan podoba v be-raški, raztrgani obleki se mu približa; pogleda ji ostro v oči, a je ne spozna. A hipoma ga potegne nase lepo okrašena nevesta...

181.

Na Serajnikovem domu so bili že vsi pokoncu, ko je prišel Mirko domov. Praznično so bili oblečeni domačini kakor tudi posli. Od blizu in daleč so prihajali v Svetne ljudje, da vidijo nevesto Zaliko in ženina Mirka. Ta stopi v sobo in pozdravi Zaliko, ki je sedela ob materi in njegovemu očetu:

192.

»Kako si spala prvič pod našo streho?«
»Bog ne daj, da bi bile sanje resnične!« reče Zalika.
»Vse dejanje in nehanje človekovo je sicer v božjih rokah, ali svojim nocojšnjim sanjam vendarle ne verjamem.« Na licih ji je videti neki notranji nemir, in strah v njeni plahosti.

Abdulah »Trebušnik« – novi lord Arabije

Igre in spletke z arabskimi knezi

Kaj se godi v Arabiji? Angliji je končno uspelo, da je omrežila še poslednja dva neodvisna vladarja arabskega polotoka: Ibn Sauda in Imam Jahia. Jahij sicer še vztraja na svojem hribovitem Jemenu, ki ga kolikor toliko varuje pred prehudim angleškim pritiskom. Ibn Saud pa se je moral ukloniti. Poslal je svojega šestorojenega sina, emirja Mansurija v Kairo, da se podredi poveljniku osrednje vzhodne armade. Prekinili je moral tudi diplomatske zveze s silami Osi ter izgnati nemške in italijanske državljane iz svoje dežele; pobotati se je moral z rodno Hašemidov, svojih smrtnih sovražnikov. V spravi dar jim je poslal dragocene preproge, svilene zavese in več čistokrvnih kamel. Poleg tega je moral požrti še marsikatero grenko od svojih angleških »gospodarjev«.

Ibn Saud je obdan od dežel, ki jih upravljajo guvernerji, ki mu niso naklonjeni. Doslej se niti on niti njegovi sosedje ne bodo več opomogli od političnega, vojaškega in gospodarskega vpliva Anglije. Ibn Saud je sedaj primoran podrediti se angleškemu upravnim oblastem, ki stolujejo v Kairu. Poslej se Ibn ne bo več imenoval »Arabski lord«, kakor so ga doslej imenovali »Temes« in drugi angleški listi. Na njegovo mesto je stopil novi »gospod Arabije«, Abdulah iz Transjordanije, ki so mu Arabci vzdeli kar cele litanije zaničljivih vzdevkov. Pravijo mu: »debeli Abdulah«, »Abdalah šlevec«, »Abdalah hinaveec in neodločneč«, »Abdalah trebušnik«, — trebušnik pa zato, ker se zanima edino le za dobro jedajo. In temu gospodarju bo sedaj Ibn Saud podrejen.

»Novi lord Arabije« dolguje zahvalo za svoje povzihanje dejstvu, da je postal poglavar dinastije Hašemidov, oziroma potomcev onega Huseina, šerifa Meke, ki je bil najbolj zagrozen sovražnik Ibn Sauda. Anglija torej nadaljuje politiko prejšnje vojske, in dela prav iste napake, kakor vedno ter izigrava po stari navadi težnjo Arabcev. To se pravi, da se politika polkovnika Lawrence nadaljuje. Tako se nadaljuje tudi nesoglasje med politiko Colonial Departmenta in med Arabian Office, med predstavniki politične oblasti v Adenu in med onimi v Kairu. To nesoglasje se je končalo z zmago Lawrence, ki je rovaril proti Huseinu, in s Philbyjem, ki je rovaril proti Ibn Saudu.

Zmagal pa je Philby, ki je sčasoma pridobil Ibn Sauda, Anglija pa je morala utajiti delo Lawrence. Toda Angleži delajo danes prav isto napako: Lawrence je mrtev, Philbyja pa so angleške oblasti zaprle v Kairu pred dvema mesecema. In zdaj je angleška politika obesila na ramo sinu Huseina — »debelega Abdulaha«.

Seveda je vse to le politična igra, akor ob svetovni vojski. Toda romantična »vstaja v puščavici« je stala Anglijo težke novce, ko so morali meseca maja 1916. odrinuti Huseinu in njegovim štirim sinovom, kar osem milijonov šterlingov; raven tega pa še izdatne mesečne podpore, ki so jih dobivali Husein in njegovi štirje sinovi.

»Debeli Abdulah« pa je dobival še posebej svoj delež: 65 tisoč šterlingov na mesec. Medtem, ko število vojakov, ki so jih dali Hašemidi Angležem na razpolago, ni nikoli presegalo števila pet tisoč mož.

Koliko je Anglija plačala »mastnemu Abdulahu«, ni znano; vemo pa, da je dal Abdulah Veliki Britaniji na razpolago le dve armadi, in sicer — Arabsko legijo, ki je bila opremljena z avtomobili in puščavsko patruljo, ki je bila opremljena s kamelami. Toda armada teh vojakov je sestojala komaj iz tisoč mož, ki pa so bili vdinjani še v neko drugo podjetje, in so imeli nalogo podjarmiti za Angleže neko drugo arabsko državo, kakor je to pred kratkim povedal prvi minister Abdulaha »trebušnik«, Tufik paša, Abul-Huda. V svojem govoru je skušal oprati in prikriti sramoto tega podjetja.

Poveljstvo transjordanke vojske je bilo poverjeno nekemu propagandnemu angleškemu častniku, ki ga je angleška propaganda proglasila za nekakšnega Napoleona Arabije, vernega naslednika pokojnega Lawrence. Ta gospod je angleški major Glubb Paša, Abu Hunelik, kakor mu pravijo. Kakor poroča list »Siriac« dne 10. aprila t. l., uživa ta poveljnik velik ugled v Transjordaniji in še prav poseben ugled med plemeni Transjordanije.

Kakor pa smo izvedeli od naših poročevalcev prav iz Ammana, je ta namišljeni junak med ljudstvom nepoznan; niti ne ve, kdo je in odkod. Trdijo, da je to neki Griffin, ki ga je naš poročevalec osebno spoznal v Geddi — in je bil pred tremi leti vodja neke holandske pomorske zveze. Prav za prav se je znašel tu, da bi zasedel izpraznjeno mesto po Filbyju ali da bi vodil posle Intelligence Service arabskega Sudana. Te vesti se nam zdijo malo verjetne, ker po drugih zanesljivejših vesteh vemo, da se ta gospod nahaja zdaj v Egiptu.

Na vsak način je ta položaj v Arabiji, delo Anglije. In »debeli Abdulah« je danes novi »lord Arabije«, Glubb Paša pa je njegov novi polkovnik Lawrence. Okoli tistih tisoč mož, ki predstavljajo transjordanško vojsko, pa se bo nabralo, nekoliko z lažmi, nekoliko pa s šterlingi, še nekaj vojske arabskih plemen. Tako vsaj računa Middle East Command (srednje vzhodna vojaška komanda).

Toda Arabci se nočejo več biti za Angleže. In vrste Glubb Paševih vojakov so že zelo na redko izpolnjene. Takšno je torej stališče »novega gospodarja Arabije« »emeravega Abdulaha«, ki se trudi, da bi se uveljavil v Arabiji, ki ga pa tu nihče resno ne upošteva.

Pred kratkim časom je povabil na svoj dvor večje število odličnih osebnosti. Toda edini, ki se je odzval vabilu, je bil nečak, knez Abdul Ilah, vladar Iraka, ki je obljubil svojemu stricu, da ga bo kmalu posevil tudi s svojim pravim ministrom Murj Pašo Saidom. Obljubil mu je sicer, ni pa se še ganil iz svojega Bagdada. (Sandro Volta — »Gazzetta del Popolo«.)

Selma Lagerlöf: Zaklad gospoda Arneja

Gospodar je takoj pristopil h gostoma, ju prijel za roke in ju peljal navzgor v sobo. Potem je dejal ostalim: »Ali ni res, kar pravijo: kdor ima najkrajšo pot, pride zadnji na cilj? To so moji najbližji sosedje. Nobenega drugega naselnika ni tu v Branehöggu razen teh dveh in mene.«

»Rajši reci, da ni drugega kot ti.« je rekel mož. »Mene ne moreš imenovati naselnika, saj sem le ubog ogljar, ki si mi dovolil zgraditi kočjo na svojem svetu.«

Mož se je vedel kraj Torazina in začela sta govoriti med seboj. Novi prišlec je pripovedoval Torazinu, zakaj je tako pozno prišel na gostijo. Vzrok je to, ker je imel doma v svoji koči goste, katerih se z ženo nista upala pustiti samih. Bili so trije strojarski pomočniki, ki so prebili pri njima ves dan. Zjutraj, ko so prišli, so bili trudi in bolni. Rekli so, da so ves teden blodili po gozdu. Ko pa so se najedli in naspali, so bili zopet krepki in zvečer so vprašali, čigavo posestvo v okolici je najbogatejši in največje. Tja bodo šli in si poiškali dela. Žena jim je rekla, da je župni dvor, v katerem stanuje gospod Arne, najuglednejši. Vsi so takoj izveleli iz svojih torb dolge nože in jih začeli brusiti. To so počeli dalj časa in pri tem so bili videti tako divji, da se ogljar in njegova žena nista upala zapustiti hiše. »Še sedaj jih vidim pred seboj, kako sede in škripajo s svojimi noži.« je rekel mož. »Strašni so bili videti; velike brade so imeli, ki jih že dokaj dni niso pogladili in očedili in oblečeni so bili v stare, raztrgane in zamazane

kožuhe. Mislil sem, da so prišli trije volkovi v sobo in vesel sem bil, ko so končno odšli.«

Ko je Torazin to slišal, je povedal ogljarju, kaj je sam doživel v župnišču.

»Torej je bilo le res, da so nocoj brusili nože na Branehöggu.« je dejal Torazin in se nasmejal. Ker je prišel tako založen in potr n na dvor, je mnogo pil. In tako se je moral potkusiti utešiti se kot je mogel in znal. »Zdaj em spet vesel.« je rekel, »ker vem, da župnikova žena ni slišala drugega kot tri strojarje, ki so spravljali v red svoje orodje.«

Pozno po polnoči je stopilo nekaj ljudi iz sobe na Branehöggu, da bi zapregli svoje konje in se odpeljali domov.

Ko so prišli na dvorišče, so videli, kako je na severu švigal velik ogenj proti nebu. Hitro so se vrnili v sobo in začeli kričati: »Vstanite! Vstanite! Solberško župnišče gori!«

Na gostiji je bilo mnogo ljudi in kdor je imel konja, se je zavihljal nanj in dirjal k župnišču, toda skoraj prav tako hitro so prišli na cilj tisti, ki so tekli peš. Ko so prišli ljudje do župnišča, se je zdelo, da tam vsi epijo, čeprav je švigal ogenj do neba.

Toda niti ena hiša ni gorela, temveč le velika grmada dračja, slame in polen, ki je bila zložena ob zidu starega župnišča. Ni moglo še dolgo goreti. Plamen je komaj počrnil krepke tramove in začel se je topiti sneg na slannati strehi. Prav zdaj bi se morala vžgati slama na strehi. Vsi so takoj spoznali, da je to zločineki požig. Začeli so dvomiti, če gospod Arne in njegova družina v resnici spe ali pa jih je doletela kaka nesreča.

Mali oglasi

Službe

Dobe:
Raznašalko cvelic
sprejem takoj. Naslov v upr. »Slovenca« št. 3523.

Služkinjo
za vsa hišna dela, iščem. Vprašati Sv. Petra cesta št. 34.

Službe

Istejo:
25 letna gospodična sprejme službo, najraje kot vzgojiteljica pri otrocih. Gre tudi v pisarno ali primerno podjetje. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Veštna in izobražena« št. 3502.

Stanovanja

Istejo:
Enosobno stanovanje išče mirna in solidna gospodična za mesec julij ali za takoj. Naslov v upr. »Slovenca« št. 3520.

U najem

Lokal
oddam poceni. Češnovar. Starti trg 16-11.

Kupimo

Zelišča
Robidov list, malinov list, jagodov list, preslica, 11-pov cvet, bezgov cvet in suhe gobe. Vse v suhem stanju. Plačam najvišje cene. Mira Čuček, trgovca Sv. Petra cesta 13. Tel. 31-85.

Sobe

Oddajo:

Opremljeno sobo oddam
Naslov v upravi »Slovenca« št. 3510.
Istejo:
Eno ali dve prazni sobi išče mirna gospodična za takoj ali mesec julij. Naslov v upravi »Slovenca« št. 3519.

Kucivo

2951

DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA
CESTA

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in ozračnikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 19.30

Film napete in tajinstvene vsebine
NEVIDNI ŽARKI
Boris Karloff in Bela Lugosi
KINO SLOGA - TEL. 27-30

Velofilm! Velofilm!
Hči zelenega gusarja
Fosco Giachetti, Doris Duranti, Camilo Pilotto
KINO MATICA - TEL. 22-41

Zanimivo ženitno zgodbo med meščani in plemenitaji prikazuje film
PAPA LEBONARD
V glavnih vlogah: Ruggero Ruggeri, Joanne Provost in drugi
KINO UNION - TEL. 22-21

Prodamo

Otroški voziček
dobro ohranjen, prodam.
Postojnska ul. 72.

Šupa
v logu. Cesta dveh cesarjev (Trnovo), se prodaja za 5000 lir. Polzve se: Tavec, Hirska ulica 12, Ljubljana.

V GLOBOKI ŽALOSTI SPOROČAM, DA JE PREČ. GOSPOD

JOŽEF EPPICH

ŽUPNIK IN DUH. SVETNIK V STARI CERKVI

DNE 2. JUNIJA 1942, MIRNO V GOSPODU ZASPAL. POKOPALI SMO GA NA PRAZNIK SV. REŠNJEGA TELES. PROSIM MOLITVE ZA NJEGOVO DUŠO.

V STARI CERKVI, DNE 6. JUNIJA 1942.

STANKO ERZAR, KAPLAN.